

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrivm Miracvlorvm Et Historiarvm Memorabilivm Lib. XII

Caesarius <Heisterbacensis>

Antverpiae, 1605

De Sacramento Corporis Et Sangvinis Christi Liber Nonvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13177

CAPITA LIBRI IX.

543

ignis deuorauit, cap.	60.
De alio, qui sine ordinibus celebrans, crucifixum vidit la-	61.
crymantem, cap.	62.
Quomodo sacra Eucharistia sumi debeat, cap.	63.
De Virico Conuerso, qui carbones sumere visus est loco	64.
sacramenti, cap.	65.
De Conuerso proprietario, qui corpus Christi sumere non	66.
potuit, cap.	67.
De hostia, que in Belle de corporali refluit ob vermiculum	
in ea decoctum, cap.	
De corporali, quod ob tactum impregnata sanctimonialis	
sanguineam contraxit maculam, cap.	
De corporali, quod Godescalcus in exiccatione rupit, & di-	
uina virtus reparauit, cap.	

DE SACRAMENTO
CORPORIS ET SANGVI-
NIS CHRISTI LIBRI NONI

CAPVT PRIMVM.

CÆSARIVS

INIVERSA ecclesie sacramen-
ta, corporis & sanguinis Christi
sacramentum præcellit: in ipso
via, veritas, & vita: via, quia dignè
accedentes ducit ad Deum; vnde
& viaticum dicitur: veritas, quia
edentes Christo incorporat, vn-
de & sacra communio vocatur:

*De ipso
Eucharistia sa-
cramen-
to.
Ioan. 14.*

vita, quia Christo incorporatos in anima mori non
sinit, vnde & Eucharistia dicitur, id est bona gratia.
De primo Saluator dicit: Ego sum panis viuus, qui de
cælo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane, vi-
uet in æternum, &c. ecce via. Qui descendit, ipse est
& qui ascendit, secum ducens omnia sua membra; alia
in re, alia verò in spe. De secundo idem dicit: Caro

*Ioan. 6.
Ephes. 4.
Ioan. 6.*

M. m

mea

Ibidem.

mea verè est cibus, & sanguis meus verè potus est: ecce veritas. Ait & de tertio; Qui manducat panem hunc, viuet in aeternum: ecce vita. Simile intelligas de calice. Nec absque mysterio de corpore & sanguine Christi in nona distinctione tractandum suspicor, quia numerum nouenarium Philosophus exterminatori omnium, id est morti, assignauit: & Christus, qui est vita omnium, nona hora diei in cruce expirauit. Sacramentum hoc fit in commemorationem Domini

*1. Cor.**11.**Haymo
in eum
locum.*

mortis. Vnde Apostolus in prima epistola Corinthiis scribit, dicens: Quotiescunque manducabitis panem hunc, & calicem biberis, mortem Domini annuntiabitis, id est representabitis, donec veniat, ad iudicium scilicet: ita glosa exponit. Apparente eo in gloria, cessabit figura. Omnia quæ in superioribus distinctionibus dicta sunt, scilicet de conuersione, de contritione, confessione, satisfactione & simplicitate, quædam præparamenta sunt ad hoc sacramentum. Nullæ etiam visiones magis fidem roborant, quàm cum eum, quæ sub specie panis & vini latere credimus, oculis corporeis intuemur. APOLLONIVS: Antequam mihi visiones edisseras, peto vt breuiter me expedias, quid sit hoc sacramentum, quæ res sacramenti, quæ causa institutionis, quæ forma, quis modus conuersionis, quis modus sumptionis. CÆSARIUS: De Sacramento Eucharistiæ tractandum est cum timore ac reuerentia, quia magis in illo operatur fides, quàm ratio humana: audi tamen breuiter quæ maiores nostri de illo senserunt. Tria sunt in sacramento hoc consideranda, vnum, quod tantum est sacramentum; alterum, quod est sacramentum & res; tertium, quod est res & non sacramentum. APOLLONIVS: Quid est sacramentum tantum? CÆSARIUS: Species visibilis panis & vini. APOLLONIVS: Quid est sacramentum & res? CÆS. Caro Christi propria & sanguis. APOL. Quid est res & non sacramentum? CÆS. Mystica Christi caro, ecclesiæ scilicet vnitas. APOL. Quare dicitur sacramentum? CÆSARIUS: Quia sacræ rei est signum, aliud ibi videtur, & aliud ibi creditur. APOLLONIVS: Quæ

*Tria in
Eucha-
ristia cõ
sideran-
da.*

est

suit causa institutionis? CÆSARIVS: Quia Dominus, ut dicit Eusebius Emiffenus, corpus assumptum ablaturus erat ab oculis nostris, & illaturus sideribus, necesse erat vt in die cœnæ sacramentum veri corporis & sanguinis consecraret, vt coleretur iugiter per mysterium, quod semel offerebatur in pretium. APOLLONIVS: Quæ est vtilitas in hac institutione? CÆSARIVS: Duplex est in eo vtilitas, quia in illius perceptione augetur virtus, id est charitas, & est medicina quotidianæ infirmitatis; vnde Augustinus; Iteratur quotidie hæc oblatio, licet Christus semel passus sit, quia quotidie in peccatis labimur, sine quibus mortalis infirmitas viuere non potest: & quia quotidie labimur, quotidie Christus pro nobis mysticè immolatur. APOLLONIVS: Quæ est forma huius sacramenti? CÆSARIVS: Forma attenditur in verbis & in rebus: in verbis, quia cum hæc verba proferuntur, Hoc est enim corpus meum: & post, Hic est sanguis meus, conuersio fit panis & vini in corpus & sanguinem Christi. Vnde Ambrosius; Sermone Christi hoc conficitur sacramentum, quia sermo Christi creaturam mutat, & sic ex pane fit corpus Christi, & vinum cum aqua in calicem misum fit sanguis, consecratione verbi cœlestis. APOLLONIVS: Quis est modus conuersionis? CÆSARIVS: Modus est ineffabilis: panis, vt dictum est, cum hæc verba proferuntur, Hoc est corpus meum, Dei virtute per ministerium sacerdotis, transit in corpus Christi: simile intelligas de vino, manentibus tamen accidentibus, colore scilicet, pondere, & sapore. APOLLONIVS: Potest de aliquo grano, nisi de frumento, hoc sacramentum confici? CÆSARIVS: Sicut sanguis non conficitur nisi de vino, & hoc expresso, ita nec corpus Christi, nisi de frumento, & hoc in panem redacto; quia Dominus grano frumentise comparauit, nec non & pani. APOLLONIVS: Quis est modus sùptionis? CÆS. Dupliciter sumitur, spiritualiter & sacramentaliter bono vtroque modo māducat, malus verò sacramentaliter tantum

M m 2

sic

*Causa
institutio
nis.**Emi. hō. 5
de Pa-
schate.
Vtilitas**Hymno
inc 10 ep.
ad Hebr.**Forma**Am.
brof. l. 4.
de sacra-
cap. 4.
de ijs quæ
mysticè in
te cap. 9.
Modus
conuersionis.**Materia**Ioan 12.
6.**Modus
sùptionis.*

lic non manducans manducat: & è conuerso. **APOLLONIVS:** Quare sumitur sub duplici specie, cum sub utraque Christus sit totus? **CÆSARIUS:** Ut ostenderetur totam humanam naturam suscepisse, ut totam redimeret; panis enim ad corpus, sanguis ad animam referitur. Hæc tibi breuiter dicta sufficiant, quia in sententijs de his plenius tractatur. **APOLLONIVS:** Cum omnia, quæ dicta sunt, credam, quatuor tamen mihi probari desidero, non sententijs, sed exemplis. Primum est, quod sub specie panis sit verum corpus Christi natum ex Virgine: secundum, quod sub specie vini sit verus eius sanguis: tertium, quod dignè conficientes siue communicantes mereantur gratiam, indignè autem pœnam. **CÆSARIUS:** dicam tibi plura de singulis exempla, fidei nostræ satis necessaria, quæ mihi a personis probatis sunt relata.

*Lib. 4. scti
dist. 8. &
sequē.*

CAPVT II.

*Miraculo,
quib⁹
veritas
Eucharisti
cōpro-
batur, &
primò
sub specie
panis.*

*Psal. 44.
1. Petri 1.*

FVit apud nos monachus quidam, Godescalcus nomine, de castro Volmensteyne oriundus, & in maiori ecclesia Coloniae Canonicus: ante conuersionem satis extiterat lubricus, sed bene morigeratus: modica ei scientia litterarum inerat, sed spiritus scientiæ & pietatis ad magnam vitæ perfectione illum prouexerat. Hic cum ante hos sex annos in die natalis Domini, ad priuatum quoddam altare, missam cum multa deuotione & lachrymis, ut ei moris erat, inchoasset, scilicet: Puer natus est nobis, factaq; trãsubstantiatione, non iam in manibus suis speciem panis, sed infantem pulcherrimum, inò speciosissimum illum forma præ filijs hominum, in quem & angeli prospicere concupiscunt, tenuit & vidit: cuius charitate succensus, & mira pulchritudine delectatus, complexus est eum ac deosculatus. Timens tamen morã propter circumstantes, super corporale dilectum posuit, & ille, ut missa perfici posset, formam sacramentalẽ resumpsit. Quamdiu beatus ille vidit speciem infantis, nullã ibi vidit speciem panis, & è conuerso. Qui cum nescio cui visionem reuelasset, tacita persona sua &

& ille alijs, quodā die de autore tantæ visionis interrogatus, me audiente respondit: Certissimè illa die CHRISTVS hîc visus est, & nihil plus dicere voluit. Postea duobus sacerdotibus, Theoderico scilicet de Lureke & Constantino, visionem relauit: quod intelligens Winādus infirmarius noster, posito eo in infirmitorio, ait: Bone frater Godeschalce, vidistis in missa Saluatorem? Respondente illo simpliciter, Eriā, adiecit; In quali forma? In forma, inquit, infantis. Et ille, Quid fecistis ei? Respondit, Oscularus sum eum ante os suum. Ad quod Winandus, Et quid postea actum est? Ego, ait, super altare eum posui, & reuerso eo in formam priorem, sumpsi illum. Eadem die moriens confessus est Abbati nostro domino Henrico.

APOLLONIVS: Gloriosa sunt quæ dicis, sed miror, si talia aliquando reuelantur etiam malis sacerdotibus.

CÆSARIVS: Sicut bonis ad bonitatis remunerationem, ita nonnunquam Dominus malis sacerdotibus se ostendere dignatur ad correctionem, verbi causa.

CAPVT III.

CVM Dominus Abbas prædictam visionem, visitandi gratia pergens in Frisiam, cuidam militi recitasset, ille Adolpho sacerdoti de Dieferne recitata replicauit: quod vbi ille audiuit, suspirans ait; Ad quid Dominus Deus viris sanctis, & in fide perfectis, talia ostendit? Mihi peccatori meique similibus, qui sæpe de hoc Sacramento dubitamus, huiusmodi visiones deberent reuelari. Die quadam, cum idem Adolphus missam celebraret, & ante Agnus Dei hostiam leuasset ad frangendum, in ipsa hostia virginem in sede residere infantemque in sinu seruare cõtemplatus est: nosse volens quid esset, ex altera parte, mox vt hostiã vertit, agnum in ea conspexit: quam rursus regirans, vidit in ea, quasi per vitrum, Christũ in cruce pendentem capite inclinato. Videns hoc sacerdos extimuit, diu stans & deliberans, vtrum ibi subsistere vel sacramentum perficere deberet; cuius actibus Dominus placatus, sacramẽto formam prio-

rem reddidit, & ille missam perfecit: cumque populus de tanta mora miraretur, ipse ambonem accendens, cum lachrymis populo visionem retulit, & signati sunt eadem hora ab eo homines quinquaginta; erat enim octava Apostolorum Petri & Pauli. Nec miror, si sic perspicue, & tam iocunde, sicut Godeschalcus, eum videre non potuit, quem quotidie sibi ad iudicium immolauit & sumpsit: habebat enim cubicinam, nuper tamen audiui, quod vitam suam, occasione ut spero eiusdem visionis, emendare incipiat, & feminam in monasterio sanctimonialium in Runegen locare proponat. Hæc mihi à Bernardo monacho nostro recitata sunt, ipsique ab eodem Adolpho. Saluator corporis sui veritate in hoc sacramento, ut prefatus sum, bonis sacerdotibus ostendere dignatur, ut consolentur; in fide nutantibus, ut erigantur; male uiuentibus, ut terreantur, ecce exempla.

CAPVT IV.

Venerabilis Episcopus Liouoniæ, & magister Lambertus Decanus sanctorum Apostolorum in Colonia, cum ante annos paucos simul ad curiam pergerent imperialem, & in via de scripturis sermocinarentur, etiam mentio habita est de corpore Christi: Decano in hoc sacramento efferente fidem Christianam, episcopus respondit: Ego noui sacerdotem, qui nuper oculis corporalibus CHRISTVM in altari vidit. A quo cum Decanus personam, tanta visione dignam, extorquere tunc non potuisset, vltima die, quando separandi erant ab inuicem, episcopus ei confessus est, quia ipse esset. Hæc idem Decanus retulit Præposito Pleisensi, & ipse mihi. Quod verò Deus dubitantibus de hoc sacramento etiam suam carnem ostendat, subsequens sermo declarat.

CAPVT V.

Nondum puto duos annos esse elapsos, quod sacerdos quidam de sacramento corporis Christi dubitans, in castro, cui nomē * Wickindisburg, celebrauit, qui cum in canone de tam mirabili conuer-

* al. Vryc
ki. f.
burg.

uersione panis in corpus Christi hæsitaret, Dominus
 ei in hostia carnem crudam ostendit: hanc cum vidis-
 set etiam vir nobilis Widekinus, stans post tergum e-
 ius, dicta missa sacerdotem in partem traxit, & quid
 infra canonem egerit vel cogitauerit, diligenter in-
 quisiuit. Ille vero, tam de visione quam interro-
 gatione territus, confessus est, & non negauit, se ea-
 dem hora de sacramento dubitasse, & retulit vterque
 alteri, se crudam carnem in hostia vidisse. Idem Wi-
 dekinus filiam habet Syfridi * Rimkel in coniugio so- * *al. de*
 ciatam, filiam scilicet sororis Abbatissæ de Ryndorp, *Rui. &*
 quæ mihi anno præterito eandem visionem recitauit.
 Vis etiam nosce quòd malæ vitæ sacerdotibus Domi-
 nus ostendat, quòd ab eis crucifigatur? APOLLON.
 Volo. CÆSARIVS: Audi visionem terribilem.

CAPVT VI.

Sacerdos quidam luxuriosus feminam procaba-
 tur, & cum illius non posset habere consensum,
 dicta missa corpus Domini mundissimum in o-
 re tenuit, sperans, si sic illam deoscularetur, quòd vi-
 sacramento voluntas eius ad suos libitus inclinaretur:
 sed Dominus, qui per Malachiam Prophetam cõque-
 ritur de huiusmodi sacerdotibus, dicens: Et me vos *M. 3.*
 configitis gens tota die, tali ordine maleficia eius im-
 pediuit. Cum exire vellet de ostio ecclesiæ, sic sibi cres-
 cere videbatur, vt laquear oratorij vertice pulsaret:
 territus miser, hostiã de ore suo extraxit, & quia men-
 tis inops erat, in angulo ecclesiæ eam sepeliuit. Timēs
 verò vltionem diuinam super se ocyus venturam, sa-
 cerdoti cuidam sibi familiari confessus est sacrilegiũ,
 qui simul ad locum accedentes, rejecto puluere, non
 repererunt speciem panis, sed formam, licet modicã,
 hominis in cruce pendentis; erat enim carnea &
 cruenta; Quid postea de ea factum sit, vel quid sa-
 cerdos egerit, non recordor: quia diu est, ex quo hac
 mihi ab Hermanno cantore nostro, cui historia satis
 nota erat, recitata sunt. APOLL. Deterior fuit iste cru-
 cifixoribus Christi: CÆSARIVS: Verum est, quia
 si illi cognouissent, nunquam Dominum gloriæ

crucifixissent: ille cognitum contempsit, & contemnendo crucifixit. Iam tibi satis probatum arbitror, quòd sub specie panis sit verum corpus Christi, & tã à malis quam à bonis sacerdotibus cõficiatur. APOLO-
LONIVS: Si sacerdotes omnes talia audirent, audiri-
que crederent, puto quòd plus quàm modò deifica sa-
cramenta honorarent. CAESARIVS: Satis mirabile
est, quòd nos homines, pro quorum salute hoc sacra-
mentum institutum est, tam tepidi simus, cùm bruta
animalia, vermes & reptilia, in illo creatorem suum
recognoscant.

CAPVT VII.

*Bestia
Chri-
stianis
Lucha-
ristia ag-
noscent
& vene-
rantur.*

IN villa, quæ Komele dicitur, nocte fures ecclesiã
infringentes, inter cetera etiam scrinium cū cor-
pore Domini inde tulerunt: qui cùm nihil aliud
in eo præter reliquias & pixidẽ cum sacramẽto repe-
rissent, nil prorsus de eis curantes, eandem pixidem
super sulcum agri villæ proximi ponentes, confusi re-
cesserunt. Manẽ cùm rusticus cum aratro & bobus in
eodem agro araret, venissentque animalia iuxta pixi-
dem, stupentia steterunt, quos cùm arator stimula-
ret, nec procederent, nunc recalcitrando, nunc exor-
bitando, iratus ait: Quis diabolus est in bobus istis
non enim clarè videre poterat, quia in orru diei ara-
bat: diligentius tamen circumspiciens, deprehendit
ante pedes boum pixidẽ & scrinium ecclesiæ suæ iux-
ta illam. Tunc causam rebellionis non ignorans, om-
nibus in agro dimissis, in villam recurrit, tam sacerdo-
ti quàm cæteris quæ acta sunt referens. Tunc omnes
simul in agrum descendentes, cum cruce, thuribulo,
& cereis, corpus Dominicum in ecclesiam reportave-
runt: huic processioni interfuit Godefridus Prior de
Houene, qui mihi ista recitauit. Similem honorem et
asini exhibuerunt, de platea in lutum descendendo, si-
cut me dixisse recolo distinctione 4. cap. 98. audi nunc
de vermiculis.

Mulier quædam cum apes multas nutrirer, & illæ non proficerent, imò passim morerentur, cum contra hoc remedium circumquaque quæreret, dictum est ei, quia si corpus Domini inter illas locaret, mox lues ipsa cessaret: quæ ecclesiam adiens, & se communicare velle simulans, corpus Domini sumpsit, quod statim à sacerdote recedens extraxit, & in vno ex alueolis illud locauit: Mira Dei potentia: vermiculi creatorem agnoscentes, de fauis iuis dulcissimis hospiti dulcissimo capellulam miræ structuræ fecerunt, in qua altare eiusdem materiæ erigentes, sacratissimum corpus super illud posuerunt: & benedixit Dominus operibus eorū. Processu temporis, cum femina idem vasculum aperuisset, & iam dictum oratorium cōsiderasset, expauit, currensque ad sacerdotem, confessa est ei omnia, & quæ egit, & quæ vidit. Tunc ille assumptis parœcianis suis, ad vasculum venerunt, apes circumuolantes & in laudem creatoris bombifantes abegerunt, capellulæ parietes, fenestras, rectum, campanile, ostium, & altare admirantes, corpus Domini cum laude & gloria retulerunt. Licet autem mirabilis sit Deus in Sanctis suis, mirabilior tamen in his minimis prædicatur. Ne ergo aliquis de cætero tale quid præsumat, referam tibi rem terribilem, quæ mihi anno præterito magistra de insula sancti Nicolai recitauit.

CAPVT IX.

FVir in eadem insula puella quædam obsessa, laica tamen, quam & ego ibidem vidi. Requisitus diabolus à quodam sacerdote, cur tanto tēpore tam crudeliter Hardifa de Cogeme torqueretur, per os puellæ respondit: Quia bene & optimè meruit, ipsa altissimū super olera sua seminavit: qui cum verbum minus intelligeret, nec ille exponere vellet, sacerdos feminam adiit, quid de ea diabolus dixerit exposuit, monens ne negaret, si intelligeret. Quæ statim culpam confessa est, dicēs: Verbum bene intelligo, quod nunquam tamen homini per me publicatum est. Quando iuuen-

Psal. 6.

Sacra
Eucha-
ristia ab
uicinis pu-
nitur.

M m 5 cula

cula eram, & hortum excolendum suscepissem, nocte quadam mulierem vagam hospitio recepi, cui cum damna horti mei exposuissem, asserens omnia olera ab erucis deuorari: respondit illa: Bonam te instrua medicinam: accipe corpus Domini, & comminue illud, sicque super olera spargas, & statim lues cessabit. Ego misera, cui maior cura erat de horto, quam de sacramento, cum in Pascha corpus Domini suscepissem, & extractum de ore fecissem sicut edocta fuera, quod oleribus in remedium, mihi teste diabolo factum est in tormentum. **A P O L L O N I V S:** Crudelior erat mulier haec ministris Pilati, qui **I E S V** mortuo pepercerunt, ne ossa eius comminuerent. **C A E S A R I V S:** Idcirco usque hodie luit maximum id peccatum, & sunt cruciatus eius inauditi. Attendant hanc poenam, etiam non culpam, qui Deifica sacramenta ad temporalia, vel, quod execrabilius est, ad maleficia conuertunt: etiam vermes, si reuerentiam circa hoc sacramentum negligant, aliquando poena mulctantur.

CAPVT X.

*Anima-
lia vim
eius sen-
tiunt.*

ANno praeterito, cum quidam ex sacerdotibus nostris coram Episcopo Theoderico missam quotidianam de Domina nostra celebraret, in ipsa hora fractionis, musca grandis circa & supra calicem volitare cepit, ita importune, ut quasi vi velle intrare videretur: Sacerdos timens ac tremens, cum manus haberet occupatas, & muscam exufflaret, nec proficeret, Henricum Diaconum, qui hora eadem Episcopo pacem porrigebat, tussiendo crebrius aduocauit. Tunc illa alacri volatu altius labens, praesumptionis culpa ibi luit, quia post morulam, completa sumptione atque ablutione, intuente sacerdote, quem turbauerat, quasi lapillus, inter corporale & calicem extincta ruit, quam Diaconus de altari projecit. **A P O L L O N I V S:** Satis me delectat haec narratio. **C A E S A R I V S:** Etiam Dominus in simplici pane, tanto sacramento assignato, quandoque miracula operatur.

CA.

Nondum annus vt puto transiit, quòd hostiæ plures a ministris propter fissuras siue pustulas reprobatae, in Eberbaco in fenestra altari contigua projecta sunt, accedentes verò mures omnia, quæ erant extra circulos, deuorabant, litteras verò & quæ intus erant in nullo penitus ladebant. Sacrista ista considerans, reputauit pro miraculo. **A P O L L O N I V S:** Quid est quæso, quòd mures vel vermes in sacramento altaris comedunt? **CÆSARIVS:** Species tantum, in illa Christus videtur & tangitur, & ab indignis injuriatur: corpus eius verum, quod sub illa latet, glorificarum est, & quia immortale est, nõ potest corrumpi: quia splendidum est, nõ potest a nobis videri: quia subtile est, non potest a nobis palpari: a sacerdote quidem tenetur, sed non tangitur, nisi mediante specie. Species ipsa videtur, tangitur, frangitur, masticatur, satiatur, corrumpitur, & injuriatur: quando aliquid horum attribuitur corpori Christi, de specie debes intelligere. Tanta est gloria huius sacramenti, vt non solum bruta, in quibus anima mutabilis est, sed & insensibilia elementa, virtutem eius sentiant, verbi causa.

CAPVT XII.

Tempore illo quando manifestari cœperunt hereses Albienfes, quidam maligni, virtute diabolica suffulti, quædam signa atque portenta ostenderunt, quibus & eadem hereses roborauerunt, & multos fidelium in fide subuerterunt, super aquas ambulauerunt, & non sunt summersi. Cernens hoc sacerdos quidam, fide catholicus & vita religiosus, sciens vera signa cum falsa doctrina esse non posse, corpus Domini cum pixide ad flumen, vbi illi populis suas ostensuri erant virtutes, deportauit, dixitque in audientia omnium: Adjuro te diabole per eum, quem in manibus porto, ne in hoc flumine, ad huius populi subuersionem, per hos homines, tantas exerceas tantatias. Post hæc verba, illis super vndas fluminis ambulatibus, vt prius, sacerdos turbatus, corpus Dominicum

*Elementa
ita sunt,
& primo
A.
qua.*

in flumine jactavit. Mira CHRISTI potentia, mox enim ut elementum tetigit sacramentum, fantasía cessit veritati, & pseudo illi sancti, quasi plumbum descendentes, in profundum sunt submersi; pixis verò cū sacramento statim ab angelis sublata est. Videns sacerdos hæc omnia, de miraculo quidem exultavit, sed de jactura sacramenti doluit: rotam verò noctem in lacrymis & gemitu transigens, manè pixidem cum sacramento reperit super altare. Hæc nobis eodē tempore relata sunt. Aliud in mari de corpore Domini contigit miraculum, quod non silebo.

CAPVT XIII.

Quādo in ista magna expeditione naues, ex omni parte Alemanniæ congregatæ, mare intrauerunt, ob causas diuersas præceptum est sacerdotibus, ne in aliqua naui corpus Dominicum seruaretur. Quæ cum omnes iussis obtemperarent, vna sola nauis Frisonum obedire noluit, quæ citius inobedientiæ pœnam soluit: Dei siquidem iudicio cōfracta est, & pixis seruans corpus Domini cum ceteris quæ in nauibus erant ejecta, homines verò, aliis nauibus subuenientibus, liberati sunt: & ecce vident eminus pixidem in pelago natantem, quæ tam celeri motu ad naues festinabat, ut velificare videretur: quæ cum in nauim vnā recepta fuisset, aliud in ea visum est miraculum. Cum operculum eius esset patulum, nec zona circa nodum firmatum, inter vndas illas procellosas, nec vna quidē guttula intrauit. Hermannus Decanus sancti Gereonis in Colonia, qui præsens fuit, & hæc vidit, pro magno miraculo ea solet recitare. Terra etiam in hoc sacramento suum recognoscit auctorem.

CAPVT XIV.

Terra.

PLebanus sanctæ Columbæ in Colonia, cum in quadam solemnitate Paschali populum communicaret, hostia de manu eius lapsa cecidit super pavementum lateribus stratum: ut autem Dominus se ostenderet Dominum terræ, sicut & maris, mox ut hostia, quantum ad speciem modici ponderis, lapidē tetigit, lateris illi duritia cessit, ita ut circulus & licet in

in illo apparet, quemadmodum fieri solet, cum molli ceræ sigillū imprimitur. Sacerdos territus, mox hostiam leuauit, & laterem eruit; in quo cum tam ipse, quam multi alii, tantum miraculū vidissent, & expauescent, consilij inops sacerdos, locum tam mirabiliter hostia signatum rasit, puluerem ponens inter reliquias. Huic miraculo Arnoldus monachus noster dicit se interfuisse. Vt etiam Dominus ostenderet in aëre potentiam suam, tale quid fieri permisit.

CAPVT XV.

IN villa, cui Haynrode vocabulum est, sacerdos *Aër.* quidam est nomine Euerhardus, hic ante annos paucos ad ecclesiæ eiusdem festiuitatem vicinos sacerdotes conuocauit: solemnisantibus eis in vesperis circa altare, & insanientibus, vnus ex eis pixidem, quæ super altare cum corpore Domini pendeat, casu euertit, & quinque ex ea hostias excussit. Quod ubi compererunt cæteri, mox organa sua suspenderunt; quærentibus eis hostias, & non inuenientibus, populo eiectione, & foribus obseratis, dū omnes angulos perscrutarentur, nec comparerent, vnus eorum, diuino nutu, ambitum, qui erat circa murum, ascendit, ubi easdem hostias in modum crucis dispositas attendit: erat enim idem circuitus pixide multo altior. Obsequens aër suo Domino, corpus eius de pixide lapsū excepit, ne super terram laberetur, ubi ab angelis susceptum, in locum illum sublimē deportatum est. Hæc mihi à Methilde magistra de * Vsenich relata sunt. ** al. Hunsennich.* Cognouit & ignis sacramenti huius virtutem.

CAPVT XVI.

NON est diu, quòd quædam ecclesia in prouincia *Ignis.* nostra exusta est, cumq; omnia, quæ cremari poterant, in cinerem fuissent redacta, flammis sopitis homines intrantes, solam pixidem cum corpore Christi illæsam super altare reppererunt. Quod pro miraculo magno, sicut reuera fuit, Córado Priori loci sanctæ Mariæ & aliis quam pluribus referentes, Deum glorificauerunt, plurimum per hoc in fide confortati. Ecce habes ex his, quæ dicta sunt, euidentissimi-
ma

ma argumenta, quod omni creaturæ, rationali vt homini, irrationali vt animalibus, insensibili, aquæ scilicet, terræ, aëre, & igni manifestata sit virtus huius diuini sacramenti. APOLLONIVS: Satis mihi probatum est, quod sub specie panis sit verum corpus Christi, nunc autem verum eius sanguinem esse sub specie vini, similibus mihi exemplis ostendas. CÆSARIUS: Noueris consimiles causas esse subsequen- tium visionum, quas & precedentium: quibusdam, vt iustis, forma sanguinis ostenditur, ad deuotionis suæ remunerationem: de sacramento dubitantibus ad confortationem: malè uiuentibus, ad correptionem. Ecce exempla.

CAPVT XVII.

Sub specie vini esse verum sanguinem miraturus ostenditur **B**ONÆ memoriæ Daniel Abbas Sconauia, quandoque Prior noster, cum in die quadam missam celebraret, formam humani sanguinis in calice vidit: & quia tunc temporis non fuit sibi conscius alicuius mortalis peccati, eandem visionem nequaquam sibi ad iudicium, sed ad consolationem concessam sperauit. Huius visionis testis est Bernardus monachus noster, aliquando concanonicus eius in ecclesia maiori Colonia. Comparatur igitur visio hæc visioni Godeschalci, qui Dominum vidit sub specie panis in forma infantis, sicut dictum est ca. 2. Porro quod aliquando forma sanguinis quibusdam de sacramento dubitantibus ostendatur ad confortationem, sermo sequens declarat.

CAPVT XVIII.

HEYLARDUS sacerdos de Vuninsdorp, cum die quadam in ecclesia dictæ villæ missam diceret, & de sacramento ex immisione diaboli periculosè dubitaret, quando ventum est ad orationem dominicam, vbi calix discoopertus deponi solet, humani cruoris speciem in illo vidit, & expauit: ac si ei diceret Dominus; Si non credis sacramenti veritatem, discas experimento: & cum fides via sit ad speciem, species hæc sanguinea te reducat ad fidem. Durauit autem forma illa vsq; ad sumpcionem. Interfuit eidem missæ
Hyde.

Hyldeboldus Comes de Limberg, vir fide & opere parum catholicus. Heylardus verò sibi timens, magistro Ioanni Decano Aquensi visionem retulit, à quo illam ego didici. Quòd autè huiusmodi visiones quòdoque fiant, non solum ex culpa sacerdotis, verù etià ex perfidia circumstantium, subsequens probat exemplum.

CAPVT XIX

Retulit mihi iam dictus magister Ioannes alià de sanguine Domini visionem satis terribilem. Cùm in ecclesia sancte Walburgis in*Hildesheim, vnde ipse oriundus est, sacerdos missã celebraret nomine Albertus, cuius quidam post tergum eius stans, cùm ea quæ ibi tractabantur minùs crederet, liquorem ita in calice exundare vidit, vt ad instar ollæ feruentis supereffluens, totam altaris superficie operiret. Qua visione satis est territus, & spero quòd per illam ad fidem sacramenti sit reductus; habebat autem liquor exuberans formam sanguinis humani, ac si ei voce Christi diceretur: Ego in ara crucis propter te sicut aqua effusus sum, & tu de medicina tua dubitas?

*al. Hildesheim.
deschẽ.

[Psal. 2 B.]

CAPVT XX.

Ioannes pastor de Risen, frater carnalis monachi nostri Bernardi, missam quadam die celebrauit, & ministravit ei scholaris quidam adultus, nomine Hartwicus: qui cùm post perceptionem corporis & sanguinis Christi vinum calici infunderet, visibilis cruoris formam in eo vidit, sacerdos verò videre non potuit, & ideo fortè, quia ipse in culpa non fuit. Idem adolescens, clericatum deserens, factus est miles, & vsque hodie se Christi sanguinem fundere ostendit, quia multos deprædatur & affligit. Referam tibi aliam visionem, de qua mihi non constat vtrum propter sacerdotis aliquod meritum, siue culpam, vel circumstantium ostensa est.

CAPVT

Hildebrandus sacerdos de Meschede iuxta Co-
uardiam, cum die quadam missam celebra-
ret, facta transubstantiatione, sanguinem sa-
cramentalem saepe dicto modo transformatum vi-
dit in calice. Volens tanti miraculi habere testes,
duos milites ex parœcianis suis, qui ibidem missæ
eius intererant, aduocauit: qui cum non vini sed cru-
oris speciem cum sacerdote vidissent, expauerunt val-
de, multum tamen confortati sunt in fide. **APOLLO-
NIVS:** Satis expeditus sum de sacerdote & circumstan-
tibus, sed miror si aliquando huiusmodi miracula
contingunt propter eos, qui præsentibus sunt. **CAE SA-
RIVS:** Etiam frequenter.

CAPVT XXII.

Sacerdos quidam in dicecesi Colonienfi qua-
dam die missam celebrans, iusto Dei iudicio
calicem cum sanguine in canone fudit super
corporale, quod statim humani cruoris cepit for-
mam: cumque dicta missa sacerdos nimis mœrens,
super calicem illud crebrius lauisset, rubeum colo-
rem abluere non potuit: tunc amplius territus, ora-
tiones omnibus suis parœcianis instituit, corporale
lauit, sed non profecit. Quo viso, tollens secum sacrum
lintheum, Rodolphum Scholasticum Coloniensem,
virum magni nominis, accersiuit, casum exposuit, cor-
porale ostendit, & quod nullo liquore color ille
sanguineus abluui, nullaque arte siue oratione posset
deleui, contestatus est. Cui ille, sicut vir prudens, re-
spondit: Estne aliquis in parœcia vestra qui de hoc sa-
cramento dubitet? Respondit sacerdos: Est quadam
inclusa, quæ frequenter inde dubitat, ait ille: Osten-
dite illi, fortè idcirco Deus vestigia sanguinis in
hoc corporali deleui non sinit, quatenus eis visis, illa
in fide roboretur: quod cum factum fuisset, expauit
mulier & credidit, & Deus pristinum colorem in
lintheo reformauit.

Similis casus contigit apud nos, sine tamen dissimili. Cùm sacerdos quidã in ecclesia, cuius nomen excidit, sicut & sacerdotis, Missam festinãter & negligentem diceret, calicem fudit; timens verò pro tanta negligentia, si ad aures prælatorum deueniret, diutius ab altaris officio suspendi, casum suppressit, dictaque Missa, corporale cõplicauit & abiectum aestimabat enim quia nemo vidisset: erat autem sacerdos ille, & fortè adhue est, malę vitę, vagus & negligens valde. Campanarius verò, quem negligentia minimè latuerat, post discessũ sacerdotis corporale reuoluit, & ecce sanguis rubens ac madens in omnibus partibus, per quas liquor calicis defluerat apparuit: territus homo de tam mirabili visione, statim Coloniam cucurrit, Conradum nunc Præpositum maiore tunc Decanum ceterosque priores conuenit, & quid prædicto sacerdoti contigerit, quidve viderit, per ordinẽ recitauit. Cui præceptum est, vt tali die allato secum corporali Coloniam rediret, vt & veritatem plenius agnoscerent, & qualiter de tanta negligentia satisfaciendũ esset, plenius deliberarẽt. Ego eodẽ tẽpore veni Coloniam, & recitata sunt mihi omnia hæc à Bernardo maioris ecclesię canonico. Quid verò post hæc actum sit, non intellexi. Est ne tibi adhuc satisfactum, tot & tantis exemplis, an adhuc plura requiris? **APOLLONIVS:** Sic mihi satisfecit oratio tua, vt iam non dico credam, sed quod amplius est, sciam post consecrationem sub specie vini verum esse sanguinem **CHRIST I:** cùm enim Apostolus dicat, fidem esse substantiam rerum sperandarum, argumentum non apparentium, quæ visu tam manifestè, vt dictum est, percipiuntur, iam non creduntur, sed sciuntur: quod sub tam multiplici testimonio visũ est, me vidisse reputo. **CÆSARIUS:** Adhuc subiungam duo exempla, per quæ cognosces, quòd etiam quandoque Dominus in simplici liquore operetur miracula, ad honorem tanti sacramenti.

Hebr. XI.

Mirac-
la de ab-
lutione
celebran-
tis.

Sacerdos quidam, sicut mihi alius quidam reli-
giosus sacerdos retulit, infirmum aliquando visi-
tauit: erat idem infirmus laicus admodum reli-
giosus, qui ait sacerdoti: Domine mi, hodie celebra-
stis? respondente illo; Etiam, Egrotus subjunxit: Peto
ut manus, quibus tractastis sacrum Christi corpus &
sanguinem, coram me abluatis, eritque mea infirmi-
tati eadem ablutio antidotum. Quod cum fecisset,
aqua in cratera munda recepta est, de qua cum bibisset
infirmus, residuam in cistâ reponi iussit, & diligenter
operiri. Postea cum eandem aquam requireret, puer
ad cistam accedens, non aquam in cratera, sed purum
sanguinem reperit; quo illato, pro sacerdote mis-
sum est, à quo in ecclesiam deportatus, inter reli-
quias positus est. **A POLLONIVS:** Quid sentis de
sanguine isto? **CÆSARIVS:** Non credo fuisse Chri-
sti sanguinem, quia aqua in illum minimè vertitur,
nec vinum quidem absque debita sacerdotis benedi-
ctione: Deus verò ob deuotionem hominis, elementum
mutauit, ut ostenderet quòd eundem sanguinem, quem
continuè sumit in ecclesia sacramentaliter, fidelis
quisque in omni loco possit sumere spiritualiter.

CAPVT XXV.

Quædam nobilis femina de Entenich, sicut à
quodam edocta fuerat, tertiam ablutionem
ex digitis sacerdotis in pane recepit, credens,
si eandem per quatuor partes agri sui reponderet, &
nulla aëris intemperies, vel grando segetes læderet,
panem interim in scrinio suo reponens. Dum tempore
oportuno accederet, quatenus eum per agrum suum
diuideret, in sanguinem coagulum eum vidit conuer-
sum: territa nimis, marito eum ostēdit atque sacerdoti.
Pro qua re omnes à prioribus Colonienfibus citati,
sacerdos satis punitus est; illis vix se excusantibus, &
nullum foret in causa maleficiū. Nō enim placet Deo,
si ad aliquos vsus temporales sacramenta illa conuert-
tantur. **A POLLONIVS:** Placet quòd dicis. Nunc peto,
ut exēpla proferas de dignè cōficientibus. **CÆSARIVS:**

Prius

Prius tibi ostendere volo, qualis esse debeat vita sacerdotum digne conficientium.

CAPVT XXVI.

GLoria vitæ sacerdotalis in duobus præcipue consistit, castimonia videlicet & scientia: debet enim castus esse & literatus. Exemplum castimonie habes in Zacharia patre Ioannis, de quo Lucas sic ait: Et factum est, ut impleti sunt dies officij eius, abiit in domum suam. Vicis suæ tempore, pontifices, templi tantum officijs mancipati, non solum à complexu vxorum, sed etiam à domo & ingressu abstinebant. Nostris autem sacerdotibus, à quibus non carnalis successio, sed spiritualis perfectio quæritur; qui quotidie præstò debent esse altari, perpetua castitas indicitur. Quòd verò literatus esse debeat, testis est Malachias, qui dicit: Angelus scientiarum est, & legem ex ore eius requirèt. Hinc est quòd Heli sedebat ante fores tabernaculi, ut responderet omni quærenti. Audi quid illiterato sacerdoti per Osee dicatur: Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi. APOLLONIVS: Nunquid sacerdotes illiterati repellendi sunt à Domino? CAESARIUS: Non; sed quibus deest vsus scientiæ exterioris, habeant, ut prædictum est, lumbos præcinctos, & lucernas ardentes in manibus, id est, opera bona. Quòd si sibi commissos illuminare non valent verbo prædicationis, ad diuinum amorem illos accèdere studeant exemplo bonæ conuersationis. Introiens sacerdos ad altare, lauare debet faciem, os, & manus, id est, maculas cogitationis, locutionis, & operum, in labro aneo quod fecit Moyses ex speculis mulierum: Aqua est contritio, manutergium confessio, quod illa abluir, ista abstergit: Specula mulierum sunt exempla sanctarum animarum, fides scilicet Abrahæ, obedientia Isaac, lenitas Iacob, mansuetudo Moyse, humilitas Dauid, zelus Helie, pietas Iosie, castitas Danielis. In his si sacerdos se considerauit, facile cognoscet suam imperfectionem. APOLLONIVS: Qualis esse debeat conficiens, satis ostèdisti: nunc me

Sacerdotes quales esse debeant ut non indignè missæ celebrentur Casti.

Luc. 10

Docti.

Mala. 20

1. Reg. 14

Osee 4

Luc. 12

Exod. 38

expedias, in quibus consistat potentia conficiendi.
CÆSARIUS: Quæ de his legi, vel audiui, paucis explicabo.

CAPVT XXVII.

Necessaria illi qui debet conficere Eucharistiam.

TRia exiguntur in sacerdote vt possit conficere, ordo, verba, intentio, quartum est substantia panis & vini. **APOLLONIUS:** Quid si in calice post benedictionem panis, vinum per negligentiam non esset in calice? **CÆSARIUS:** Ex consuetudine ordinis nostri, cogimur credere ibi esse corpus Christi, quia benedictionem panis non repetimus, sed calicis tantum. Simile sentio, si sacerdos post prolationem verborum illorum, Hoc est corpus meum, subsisteret, neque calicis benedictionem perficere posset. Magister Petrus Cator & sequaces eius, hoc non concedunt, dicentes; non posse fieri transubstantiationem panis in corpus Christi, donec prolata sint hæc verba: Hic est sanguis, &c. quibus multi doctorum contradicere videntur in suis scriptis: similiter & verba Euangelica: prius Dominus panem benedixit, porrigens illum discipulis ad manducandum, iam non panem, sed corpus suum: postea quam cœnatum est, aliquo intervallo interjecto, benedixit calicem. Quis dicere audeat, ibi non fuisse corpus **CHRISTI** nisi calice prius consecrato? nullus omnino. **APOLLONIUS:** Est. ne in tali casu sanguis Christi? **CÆSARIUS:** Etiam, non in calice, sed in corpore: non enim corpus Christi est sine sanguine. Nec tamen inest per conuersionem, quia ante prolationem horum verborum, scilicet, Hic est sanguis meus, vinum non est conuersum in sanguinem. **APOLLONIUS:** Da mihi exemplum quod sub specie panis sit corpus Christi, antequam calix benedicatur. **CÆSARIUS:** Superius cap. 2. habes exemplum in visione Godeschalci, qui mox prolatis his verbis, Hoc est corpus meum, vidit Christum in forma humana. **APOLLONIUS:** Si statim Christus est ibi totus, superfluè videtur mihi calix consecrari. **CÆSARIUS:** Sub duabus ergo speciebus celebrat hoc sacramentum ecclesia, vt animæ & corporis inscriptio in **CHRISTO,**

&

& vtriusque liberatio in nobis, significetur: Nec plus *Simile*
sub vtraque, nec minus sub altera tantum sumitur hoc *quid Cy-*
sacramentum. Eadem enim ratio est, vt ait Hilarius in *pr. ep. 70*
corpore CHRISTI, quæ in manna præcessit, de quo *Exod. 16*
qui plus colligebat, non amplius habebat, nec qui mi-
nus parauerat, minus inueniebat. APOLLONIVS: Satis
de his expeditus sum. CAESARIVS: Non inutiliter his
præmissis videamus quantum gratiæ & gloriæ mereā-
tur sacerdotes dignè conficientes.

CAPVT XXVIII.

IN Hemmenrode sacerdos quidam senex, Henri- *Dignè ce-*
cus nomine, ante paucos menses defunctus est, vir *lebrānū*
sanctus & iustus, qui annis plurimis in eodem ec- *meritum*
clesiastico fuerat Sacrista: hic cum die quadam in choro *& gra-*
Conuersorum ad altare sancti Iohannis Baptistæ cele- *tia.*
braret, quidam ex Conuersis circumstantibus Salua-
torem in effigie hominis in manibus eius cōtempla-
tus est: ipse tamen sacerdos non vidit. Hæc mihi recu-
lit quidam ex senioribus domus illius.

CAPVT XXIX.

DVM in eodem Claustro, & ad idem, vt puto, al-
tare dominus Hermannus die quadam missam
diceret, Hæricus Cōuersus de Hart, cuius supra
memini, in canone columbam miri candoris iuxta
calicem vidit residentem. Vidit & ante sumptionem
infantem pulcherrimum, qui ex manibus eius vsque
ad summitatem crucis ascendere visus est: qui mox
descendens, sub specie panis à sacerdote sumptus est.
Ex qua visione colligitur, quod sub specie panis sit ve-
ritas corporis Dominici, & quod illa ineffabilis trās-
substantiatio, autoritate fiat Spiritus sancti. Hermā-
nus verò visionem non vidit. APOLLONIVS: De malis
sacerdotibus quæstio mihi nulla est; quare autem bo-
ni sacerdotes eum, quem in altari esse credunt, non
videant, satis admiror. CAESARIVS: Vt non videndo,
sed credendo amplius mereantur. Fides, vt ait Grego- *Greg. hō.*
rius, non habet meritum, cui humana ratio præbet *26. in E-*
experimentum. Cùm idem Hermannus tunc Prior *uang.*
existens in Hemmenrode, nocte quadam infra matu-
rinas

Cal. fotii

tinas Deum orasset, vt sibi reuelare aliquid dignaretur de statu suo, mox vt residens oculos clausit, quidam ei assistens * fotrum, in quali scyphi a conuiuantibus portari solent argentei, ostendit. Ipse vero, sicut mihi retulit, orationis pramissa reminiscens, cum intra se diceret: Quomodo pertinet ad statum tuum visio fotri huius? ille statim superiorem thecam, cuius cacumen in nodum definebat, manu suspendit; & ecce, vidit pixidem Domini corporis catena aurea ex eodem nodo dependentem, sicque viso disparuit. Et cognouit Prior corpus fuisse Dominicum, quod iugiter in theca sui corporis per memoriam circumferre consuevit, sperans ex hoc suum statum in oculis Domini minus esse despectum. Quatum in sacerdotibus dignè celebrantibus gratia ascēdat, & merita crescat, viliones subnixè declarant.

CAPVT XXX.

NOui quendam sacerdotem ordinis nostri, qui hanc gratiam accepit a Domino, vt quotiens cum deuotione missam celebrat, per totum canonem vsque ad sacramenti perceptionem, in aere ad mensuram pedis vnus se stare sentiat. Nec mirum, deuotio enim ignea est, & semper nititur sursum; nec magnipendo, si quandoque sibi attrahat suū exterius domicilium, mens est, in qua maiorem habet potestatem, quia illud in cœlum subleuat. Cumque tantam gratiam, ab alio quodam sacerdote eius amicissimo comperissem, scire volens veritatem, non absque timore, ab ipso cœpi sciscitari, quæ audieram; qui statim rubore perfusus, cum me confundere noller, ita esse confessus est. Quando festinanter & sine deuotione celebrat, vel quando strepitu circumstantiū impeditur, prædicta ei gratia subtrahitur. **APOLLONIUS:** Quantum ex his colligo, summum silētium sacerdotis deuotio in missa silentio requirit. **CÆSARIVS:**

Hebr. 9. Verū dicis: si sacerdos legalis, oraturus pro salute populi, solus intrauit in sancta sanctorum, & omnis populus, sicut de Zacharia legitur, erat foris expectans hora incensi, ne orantem impediret: quanto magis sacerdot

sacerdos gratiæ, qui non iam corruptibile pro vna gente sacrificium, sed pro totius mûdi salute patri offert filium, summam in altari pacem requirit & silentium? Vnde & beatus Ambrosius post Euangelium morere solebat populû, vt à tussi, & omni inquietudine se temperarent tempore canonis. Quod verò deuotio ignea sit, & fursum nitatur, vt præfatus sum, sequens visio demonstrat.

CAPVT XXXI.

IN Vilario Brabantia, ante hoc biennium monachus quidam defunctus est nomine Vlricus, iuuenis disciplinatus, & valde graciosus, tam corpore quam mente virgo. Hic cum in Namurco die quindecimo ante mortem suam missam celebraret, sicut mihi retulit loci prædicti Prior, venerabilis inclusa, Vda nomine, cui Deus multa reuelare consuevit, globum igneum super caput eius conspexit, erat enim tunc temporis grangiarius. Qui cum infirmus in extremis ageret, & Abbas deesset, dixit ei quidam ex circumstantibus: Velletis Dominum Abbatem modò videre? Etiam, inquit, valde illum videre desidero, vt præsens congaudere posset mihi eunti ad nuptias, & adiecit: Cras habebitis propter me festum, scilicet duas missas, quod ita factum est. Nam altera die dicta missa in conuentu, post primam (erat autem calendæ Octobris) animam virginem efflauit, quæ à cœlestibus paranympis suscepta in æthereum thalamum ad nuptias agni, & ad amplexus sponsi, deducta est. Post Tertiam verò, celebrata pro eo missa solenniter in conuentu, secundum quod ipse prædixerat, terræ commendatus est; & sicut mihi dixit dominus Wilhelmus, nunc Abbas Vilariensis, tunc Prior ibidem, ne vnum quidem peccatum mortale deprehendere potuit in eius extrema & generali confessione: Quærat siquidem magnæ spei iuuenis, vultum habens angelicum, moribus bonis adornatus, natione Coloniensis: prædicti verò sacerdotis personam mihi prodere non licet, est enim vir tantæ perfectionis, vt tanta gratia dignus sit, & verbis eius non credere, si tibi propalaretur,

facrilegium iudicares. APOLLONIVS: Vtricum, quātum ad prædictam visionem, similem iudico sancto Martino, de cuius capite cū altare benediceret, etiā globus igneus emicuit. CÆSARIVS: In vtroque signum fuit magnæ deuotionis, cuius autor Spiritus sanctus est, qui in igne super Apostolis apparuit; vnde non immeritò a sacerdote ante canonem, sursum corda habere monemur.

CAPVT XXXII.

Alium itidem noui sacerdotem, cui accedenti ad altare, tantam Dominus saepe contulit deuotionem, vt esset venter eius, sicut scriptum est in Iob, quasi mustum absque spiraculo, quod lagunculas nouas dirumpit: & sicut ipse mihi confessus est, adhuc enim viuit, tam vehementes motus nunquam in corde eius deuotio excitauit, vt pectus dirumpi videretur; oportebat eum motus eosde propter circumstantes reprimere. Quæ peccatorum vincula, huiusmodi impulsus non dirumperent? Huius congruit id Dauidicum: Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis, &c. APOLLONIVS: Puto quòd valde mundis manibus sacrificet, qui tam flammæ pectus habent. CÆSARIVS: Quòd huiusmodi sacerdotes, non solum mundas, sed lucidas tempore sacrificij manus habeant, exempla sequentia declarant.

CAPVT XXXIII.

CVM die quadam sacerdos quidam in mōte sancte Walburgis missam celebraret, religiosa Virgo Richmundis, cuius memini in distinct. octaua cap. 7. post tergum eius stans, hostiam in eleuatione tam lucidissimam vidit, & tam perspicuam, ac si fuisset crystallina, & radio solari perlustrata. Nec impediebant pollices sacerdotis, quibus hostiam tenebat, in aliqua parte hostiæ claritatem, quia eadem gratia pollices dotabantur: necdum tamen factam ibi fuisse puto trāssubstantiationē; vocabatur autem sacerdos Wilhelmus, a tate quidem iuuenis, sed vitæ regularis in capella iuxta Nuffiam professus. Visionem hanc
Rich-

Richmundis ipsa Suppriori nostro Gerlaco retulit, & ipse mihi. APOLLONIVS: Si tanta claritas fuit in pane, vt opinaris, benedicto, puto magnū esse fulgorem in ipso corpore Dominico. CÆSARIVS: Hoc sequens visio prōdit.

CAPVT XXXIV.

DVM eadem Richmundis, sicut ab eius ore audiui, in prædicta ecclesia ad missam matutinalem staret, infra canonem, circa sacramentum maximam contemplata est claritatem. Putans primò quòd radius solis per fenestram demissus illustraret, propius accessit, & ecce, claritas eadem sensim se oculis eius subtraxit, & intellexit statim, quia lux eadem fuisset ex claritate corporis Christi, non ex sole naturali, cuius ortum eadem hora longè præcesserat. De ipsa verò Richmūde, & de eius deuotione circa illud sacramentum, mira dicturus sum. Quando verò gratia communicandi accedebat ad altare, aliquando ante perceptionem, aliquando post, labebatur, tenebatur, trahebatur, nunc mentis excessum, nunc corporis defectum incurrens, ita vt dicere posset cum Ieremia: Factus est in corde meo quasi ignis exarsuans, claususque in ossibus meis; & defeci, terre nõ sustinens. Videntes hæc sacerdotes, sæpe turbabantur & circumstantes admirati sunt. Hæc de sacerdotibus dignè celebrantibus dicta sufficiant. Vis nunc audire aliqua de his, qui dignè accedunt, & tamen sacerdotes non sunt? APOLLONIVS: Volo, & desidero valde. CÆSARIVS: Quantum apud Deum mereantur gloriæ & dulcedinis, quantum gratiæ & fortitudinis, quantum salutis & honoris, dignè communicantes siue communicare desiderantes, varijs tibi pandam exemplis.

Iere. 20.

CAPVT XXXV.

NONDUM duo anni sunt elapsi, quòd quædam religiosa femina in Brabantia Vda nomine, de villa que Thotinbais dicitur, ardentè nimis communicare desiderans, gratiam eandem sibi à sacerdote suo impetrari humiliter & instanter postulauit:

De dignè
cōmuni-
cātibus.

stulavit: à quo repulsam passa, dicente illo non debere
 feminas laicas pro libito suo communicare, sed certo
 tempore, fleuit & ingemuit. Cuius ardorem summus
 sacerdos attendens, non diu passus est eam fraudari à
 desiderio suo: eadem enim nocte, cum in strato suo ja-
 cens vigilaret, & orationibus vacaret, Saluator cum
 multo splendore cubiculum eius ingressus, pixidem,
 in qua corpus eius in ecclesia solebat poni, proprijs
 manibus portabat: erat quoque circa eum fragrantia
 miri odoris, & multitudo angelorum in circuitu eius,
 qui concorditer cantabant antiphonam, Speciosus
 forma præ filijs hominum, &c. Cumque illa beata ad
 tantam gloriam stupeficeret, stans coram ea Dominus,
 ait: Quia sacerdos ille corpus meum tibi negavit, nec
 te communicare voluit, ego meis manibus te comu-
 nicabo; quod & fecit, hostiam vnā de pixide tollens,
 sicque recessit. Erat autem alia femina religiosa eius
 socia in eodem cubiculo jacens, & ipsa vigilans, quæ
 omnia quæ dicta sunt vidit: quod cum ignoraret alte-
 ra, estimans eam sopore fuisse depressam, manè scisci-
 tata est ab ea, vtrum nam aliquid vidisset; quæ respon-
 dit: Etiam, hæc & hæc de te vidi. Tunc certior de vi-
 sione effecta, mox ecclesiam intrauit, altare adiit, sa-
 cerdotem per quosdam verborum ambages, quid de
 corpore Domini facere, vel vbi illud ponere soleret,
 interrogauit: cui cum locum ostendisset, subiecit: O si
 mihi sæper hîc liceret versari, & respicere ad locum hunc
 sanctum! petiuit etiā sibi thecam referari, quod cum
 factum fuisset, ait sacerdoti: Nostis domine, quot
 hîc reposueritis particulas? sic enim hostias vocare
 solent; Respondente sacerdote: Etiam optimè, subiū-
 xit mulier: Rogo vt numeretis illas: quod cum ille fe-
 cisset, & vnā minū reperisset, ex nimio terrore pe-
 nē amens effectus, corruit, & fleuit. Cuncta siquidem
 firmacula, tam scrinii, quàm pixidis, salua inuene-
 rat. Tunc eum femina consolata, quid viderit, vel
 quid de hostia actum sit, exposuit, monens, ne de
 cætero à tanta gratia tam vehemēs desiderium repel-
 leret. Hæc nobis relata sunt à Ioāne monacho nostro,

qui

qui eodem tempore de prædicta villa veniens, veraciter ea ibidem contigisse cognouit. APOLLONIVS: Benedicta sit gloria Domini de loco sancto suo. *Ezech. 3.* CÆSARIVS: Non minoris gloriae est quod sequitur, et si non tam manifestum.

CAPVT XXXVI.

IN villa Lubbelare, quæ duobus miliaribus distat a Colonia, vidua quædam honesta, & religiosa erat, Hildegundis nomine, amica Domini Henrici Abbatris nostri. Hæc, more eius viduæ euangelicæ, penè nunquam recedebat de templo, ieiuniis & obsecrationibus seruiens Deo. Habebat autem filium militem iuuenem, nomine Wilhelmum, à quo modicum ei impendebatur honoris, amoris & consolationis: & cum abundaret, immemor naturæ, sinebat illam egere, multis modis eam exasperans; non est recordatus scripturæ dicentis: Maledictus à Deo, qui exasperat matrem. Similia perpeffa est à nuru, vxore filij; quæ cum infirmata ad extrema deuenisset, dixissetque ancillæ: Fac me habere sacerdotem vt communicem, illa verba eius detulit ad nurum, dicens: Domina mea petit sacerdotem, cui illa substomachando respondit: In hebdomada ista accepit corpus Domini, & tamen videtur mihi quòd adhuc viuat. Et adiecit indignando: Vade voca illum. Qui cum venisset cum corpore Domini, ait infirma: Quare venistis Domine? respondente sacerdote, vt communicem vos; respondit: Dominus meus, cuius corpus petiui, iam hîc fuit præsentialiter, & suis manibus me communicauit; ex hoc nunquam suscipiã illud ab homine. Post aliquot verò dies defuncta est. Et quia scriptum est: *Eccli. 3.* Qui nō honorat patrem & matrem, non lætabitur in filiis, Dominus eadem hebdomada VVilhelmi primogenitum extinxit; aliqui verò eius liberi, cum ferè essent duodecim, secundum ordinem, infra breuè tempus omnes defuncti sunt. *Eccli. 3.*

CAPVT

Retulit nobis Dominus Bernardus de Lippa Abbas Liuoniae, nunc Episcopus ibidem, rem satis gloriosam. Cum quidam, si bene memini, Conuersus, qui nuper fidem susceperat, monachos communicare vidisset, & sibi hoc minimè licere cognouisset, stans contra altare communicandi desiderio suspirauit: & ecce, pius Dominus, sine sacerdotis ministerio, de altari per sacramentum descendere dignatus est in os eius; qui mox hostiam aperto ore ostendens, & causam tantæ gratiæ manifestans, cunctos qui aderant in stuporem conuertit: eandem enim hostiam defuisse reppererunt in altari. Simile huic contingit ante hoc biennium, quod tanto erat mirabilius, quanto sensui humano profundius.

ERkenbaldus de Burban vir nobilis erat & potens, & tantus amator justitiæ, vt nullam in iudiciis respiceret personam: hic cum grauius infirmaretur, lectoque decumberet, in proxima camera tumultum, clamoresque femineos audiuit: qui cum de causa sciscitaretur, nullus ei circumstantium veritatem dicere præsumpsit. Tunc mittens vnum ex pueris, ait: Præcipio tibi sub interminatione oculorum tuorum, vt dicas mihi meram veritatem. Cui ille pauens respōdit: Domine, domicellus meus, filius sororis vestræ feminam vi opprimere voluit, & hæc fuit causa tanti clamoris. Ad quod verbum valde commotus, dixit militibus: Ite, & suspendite illum. Milites obedientiam simulantes, postquam egressi sunt, dixerunt ad inuicem: Si occiderimus iuuenem hunc nobilem, & dominus noster, sicut opinabile est, mortuus fuerit, vel morte mulctabimur, vel erimus extorres. Omnia tamen iuueni intimantes, & vt præsentia auunculi se subtraheret commonētes, post horas aliquas ad dominum suum ingressi, se eius implese mandatum affirmauerunt. Quinto verò die, iuuenis æstimans auunculum de culpa esse placatum, vel immemorem, aperto ostio introspexit: quæ vt infirmus con-

spexit,

spexit, verbis blandis iuxta se sedere præcepit, vno vero brachio collum eius stringens, & manu altera cullum suum clam extrahens, gutturi eius infixit, & occidit, qui cum planctu & dolore multorum elatus, toti prouinciæ incussit horrorem. Sed & Erkenbaldo additus est dolor dolenti, adeo vt inualefcete infirmitate, pro Episcopo mitteret, petens sacrum sibi corpus deferri: qui cum venisset ille, cum multis lacrymis & contritione cordis, omnia peccata sua confessus est, tacita tamen iuuenis interfectione. Super quo Episcopus iratus, respondit: Quare subtrahitis parricidium, quod commisistis in cognatum vestrum? Dicente illo: Fuitne hoc peccatum? Subjecit Episcopus: Etiam crudele nimis. Et ille: Ego neque peccatum iudico, neque a Deo mihi remitti deosco. Respondete Episcopo: Ego vobis Christi corpus non tradam, nisi parricidium idem confiteamini. Subiunxit vir nobilis: Sciatis domine, me illum non occidisse ex aliquo rancore, siue motu iræ, sed solummodo ex Dei timore, zeloque iustitiæ. Nunquam aliquis filium sororis plus diligere potuit, quam ego illum dilexi. Si mihi corpus Domini mei negaueritis, ego illi corpus & animam meam comitto. Hæc autem dixit & egit propter exemplum, ne iustitiæ & iudicio derogare videretur. Vix enim Pontifex limen domus egressus fuerat, & ecce ægrotus eum reuocauit, dicens: Reuertimini domine Episcope, reuertimini, videte si in pixide habeatis corpus Christi. Quod cum fecisset, nec aliquid in ea reperisset, subiunxit ille: Ecce quem mihi negastis, ipse se mihi non negauit: apparuitque hostia in ore eius, & impletum est in eo, quod per Sapientem dictum est: Diligite iustitiam, qui iudicatis terram. Sētite de Domino in bonitate, & in simplicitate cordis quærite illum; quoniam inuenitur ab his, qui non tentant illum: apparet autem eis, qui fidem habent in illum. Episcopus verò pauens, tantum miraculū ubique diulgauit, per quem etiam quibusdam Abbatibus ordinis nostri innotuit, qui anno præterito illud in capitulo generali recitauerunt, cunctis Dominum

Sap. 10.

glo.

glorificantibus, qui facit mirabilia magna solus.
A P O L L O N I V S: Valde me lætificat horum relatio.
C A E S A R I V S: Aduerte nunc, quanta sit in corpore Christi dulcedo.

CAPVT XXXIX.

*Dulcedo
qua est
in sacra
Euchari
stia.*

NOui quondam sanctimonialem ordinis nostri, quæ illam accepit à Domino gratiam, vt quando communicat, tantam ex ipso sacro corpore dulcedinem sentiat, ac si mel reciperet: non saporem panis, sed mellis, vt dixi, in masticatione sensit tota illa die, maximè ante perceptionem cibi corporalis, saliuam habens mellifluam. Nec mirum, legitur enim de manna, quòd gustus eius fuerit quasi simile cū melle. Est autè eadem sanctimonialis virgo vitæ venerabilis, cuius personam supprimo, eo quòd adhuc viuat, & se prodi non permittat.

Exod. 16

CAPVT XL.

*Marion
falt.*

Similem gratiam, & fortè maiorem, auditi colatam fuisse dominæ Alheydi, primæ Abbatisse Monasterij ciuitatis VVestualix: hæc quotienscunque corpus Domini à sacerdote suscepit, nõ panis soliditatem inter dentes, neque panis saporem intra fauces sensit, sed ipsum sacramētum, quasi fauus mellis sine masticatione, per guttur eius in ventrem defluxit, sic vt mira suauitate omnia eius interiora replerentur: quando defuncta est, dominus Florentius Abbas de Campo sanctæ Mariæ, qui pater eius fuerat spiritualis atque confessor, post sepulturam eius omnibus qui confluxerant, eandem gratiam prædicauit.

Iudi. 14.

Apoc. 5.

Canti. 4.

A P O L L O N I V S: Si de cadauere leonis, vt legitur in Iudicum, egressa est dulcedo; non miror, si de corpore Christi, qui est leo de tribu Iuda, dulcedo egreditur.
C A E S A R. Iustè moueris, videtur huic beatæ congruisse illud sponsi in Canticis Canticorum: Fauus distillans labia tua sponsa, subaudis, est tibi corpus meum. **A P O L L O N I V S**: Quæ tibi videtur fuisse causa illius dulcedinis in sacramento, atque liquefactionis? **C A E S A R I V S**: Ardor perfectæ charitatis, qua æstuat; nam cùm esset naturaliter, vel potius ex abstinentia & laboribus
 semper

semper pallida atque macilenta, quotiens eam communicare contigit, ita inflammabatur, ut facies illius igneo colore resplenderet. Legitur in Exodo, quòd incalescente sole liquefiebat manna. Manna sua dulcedine, atque albedine, significat Christum, qui ait: Ego sum panis viuus, qui de cœlo descēdi: de quo in Psalmo scriptum est: Panem Angelorum manducauit homo. Sol quia calet & illuminat, perfecta charitas est. Si enim manna liquefiebat incalescente sole, non mirum si eius significatum dulcescit & liquefcit, inardescente charitate. Et licet in sacra communione huiusmodi dulcedo corporalis, siue liquefactio, fit rarior, non tamen ea dulcedine, seu liquefactione, quæ in anima fit spiritualiter, est salubrior. Bene Christi dulcedinem senserat, qui ait: Dulcis & rectus Dominus. Et in alio loco: Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo. De liquefactione sponsa dicit in Canticis: Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. APOLLONIVS: Placet quod dicis. CÆSARIVS: Corpus Dominicum manna est absconditum, omne delectamentum in se habens, & omnis saporis suauitatem. APOLLONIVS: Si tanta gratia est in sacramento altaris, quid est quòd alij alijs rariùs communicant? CÆSARIVS: Quidam se subtrahunt ex humilitate, indignos se iudicantes, alij minùs curant, vel propter morsum conscientia accedere non audent: priores spiritualiter communicant, sequētes magna gratia se priuant: quidam sunt, qui & libenter communicant, & tanta gratia se dignos exhibent, hi beati sunt. Ponatur duos æquales esse in charitate, & vnus simpliciter ad Christi corpus accedat, alter verò simpliciter dimittat, in communicante, sicut credo, intenditur charitas, & fit in eis mox meriti inæqualitas. APOLLONIVS: Vnde hoc probas? CÆSARIVS: Manna non descendit sine rore, neque Christi corpus à bonis fumitur sine augmento gratia. Quòd bonum sit bonis communicare, duobus tibi exemplis p̄adam sequentibus.

Exod. 16

Ioan. 6.

Psal. 77.

Psal. 24.

Psal. 118

Cant. 5.

Apoc. 2.

Sap. 16.

Exod. 16

*Bonum
esse con-
municari
re.*

IN Claustro, cuius saepe memini, sicut mihi scripsit, quidam ex sacerdotibus domus eiusdem, in quadam solennitate natiuitatis Domini, fratres ad sacram communionem se praeprabant: cumque pacem iam accepturi post agnus Dei terrae, ut moris est, procumberent, vidit frater quidam puerum Iesum, non tamen quasi recenter natum, sed in cruce quasi passum, cuius omnia vulnera cruorem stillabant, quem tamen calix stans subter positus, totum recipiebat: unde frater ille tantis sumendis sacramentis se indignum reputans, ad superiora stalla diuertit, aliisque innuentibus ut procumberet, se non processurum signauit. Prima autem cantata, aliis ad capitulum exeuntibus, ipse ad orationem faciendam, ut quidam facere solent, diuertit, veniensque ad altare sanctae crucis, orationi intendit, & videbatur ei tempus breue, praeter deuotionis magnitudine. Cumque orationem protraheret, & abire tempus non sentiret, apparuit ei beata Dei genitrix, & alloqui eum dignata est: Cur, inquit, hodie sacrosanctum corpus & sanguinem dilecti filij mei non sumplisti? At ille, non ore, sed corde se indignum clamabat. Ad quod beata Virgo respondit: Tu te indignum cogitas, & quis paras tanta re dignus esse potest? Hanc igitur offensam tibi condonabo, sed vide ne de caetero simile feceris. Igitur cum orationi intentus, & confabulatione beatae Virginis delectatus, quasi in extasi raptus esset, tandem ad se rediit, & ad capitulum post alios occurrere festinabat. Ibat, & ecce occurrebant illi aliquanti fratres, sacra altaria circumeuntes, capitulum vero finitum erat: Ipse autem nesciens, & tempestiue ad capitulum occurrere existimans, adhuc orabat, sed subsequens monachus signum Tertiae pulsauit. Tunc demum intelligens, quae circa se gerebatur, se ab hac noxa illi ad absoluendum commisit, qui eum sic absentauerat.

IBat post hæc in Cœna Domini quidam frater ad sacram communionem, & fuit planè in maximo torpore & diffidentia, ita quòd etiam, si fieri posset, vellet se sacræ communioni non interesse. Proce-
debat igitur ad altare, vel potiùs eundo se quasi sub-
trahebat à Deo, vt sequentibus esset molestus, ipsum-
que propellerent: cumque ventum esset ad gradum
presbyterij, conuersus vidit alium fratrem, de quo
supra dictum est, sequentem: venitque ei in memo-
riam visio quædam, quam ab illo didicerat, ac subitò
mutatus in virum alterum, ibat spirans & anhelans,
spiritu iudicij & ardoris accensus quasi furnus & in-
flamatus, ita vt se capere vix posset. In tali ergo spiritu
cū esset, & iā ad altare alacriter festinaret, vidit ille
subsequens, & ex signis apparentibus, interioris ho-
minis illius statum coniecit. Humiliante itaque se
illo, vidit iste posterior speciosissimum puerum mani-
bus sacerdotis super altare accipi, & in os illius fratris
deponi: & cū videret, terræ procumbens, ipsum,
que viderat, adorauit. Moti sunt autem super hac
venia illius quidam, eo quòd inordinatè fecisse vide-
retur: & conuenit eum vnus, in audientia plurimum
minans, se eum proclamaturum. At ille causam ei
qui sciebat commisit, vt ab hac eum verecundia tue-
retur: qui immisit ei spiritum silentij & quietis, & nō
mouit illum. Porrò ille, qui puerum Iesum suscepe-
rat & portabat, ibat & reuertebatur in similitudinem
fulguris coruscantis: incedebat, vel potiùs ferebatur, *Exech. 4,*
in iubilo cordis, in ardore spiritus vehementis, & in
tantam spiritus ebrietatem deuenerat, vt quasi a sen-
su alienatus propemodum se non sentiret, & vix ad
stallum suum sine titubatione rediret. Super hoc ab
illo alio sæpe multumque conuentus, omnibus mo-
dis occultabat, donèc ille tandè n ei, qui de statu eius
coniecerat, aperire compulsus est: & sic demum mu-
tua sibi colloctione, quod viderant & senserant,
innotuerunt. **APOLLONIVS:** Si se a sacra communio-
ne subtrahentes a beata Dei genitrice sic corripiun-
tur,

tur, si ipse Dei filius sub eodem sacramento tam vere-
raciter & tam gloriosè percipitur, & ex ipsa percep-
tione charitas intenditur, amodo libentius commu-
nicabo. CÆSARIUS: in sacra Eucharistia quàm mul-
tiplex sit gratia, quàm multiplex virtus & medicina,
subiecta declarabunt exempla.

CAPVT XLIII.

*Effectus
aliquot
miri S.
Euchari-
stie.*

Magister Mauricius Parisiensis Episcopus ante
mortem suam tam grauius infirmatus est, vt
materia rapta in cerebrum sensum ei subtra-
xerit: in tali defectu positus, cum corpus Domini cum
instantia postulasset, & hi qui circa eum erant, pro-
pter sensus inopiam, illud ei dare non auderent, pro-
curauerunt cum sacerdote, vt hostiam non benedi-
ctam apportaret. Qui cum venisset cum multa reue-
rentia, qualiter decebat Episcopum communicare,
mox vt limen domus sacerdos attigit, Episcopus clara
voce clamauit: Tolle, tolle, non est Dominus Deus.
Reuelauerat Deus auriculā eius, vt intelligeret quid
circa se ageretur. Stupente sacerdote, nec non & alijs
qui aderant, reuersus est, verum Christi corpus dese-
rens. Quod cum verbis catholicis valde, atque com-
punctus adorans, deuotè suscepit, cum quo & sensum
ad Dei gloriam subtractum perfectè recepit. Sicque
in bona confessione, plenus fide & charitate, migravit
ad Dominum.

CAPVT XLIV.

Psal. 8.

Simile cōtigit cuidam infantulo, sicut fratres eius
carnales, Ludolphus & Henricus monachi no-
stri, mihi narrauerunt: qui cum infirmaretur,
Spiritu factō afflatus, corpus Christi sibi dari pe-
tiuit: cumque eum parentes compescerent, ille forti-
ter clamauit: Date mihi corpus Domini. Delatum est
verbum ad sacerdotem, qui cum diceret, non est secu-
rum tali puero, qui non intelligit quid sit, dare cor-
pus Domini, hostiam ei detulit non benedictam. Quā
cum ei porrigere vellet, & diceret, Ecce hīc est corpus
Domini, vt Dominus ex ore infantis perficeret lau-
dem, & destrueret perfidiam multorū, qui de eodem
sacra-

sacramento malè sentiunt, inspirauit puero vt respóderet: *Quare me vultis decipere? nō est corpus Domini quod mihi offeris.* Ad quod verbum sacerdos admirans, & puero aliquid diuinitus inspiratum arbitrans, sacram ei cōmunionem attulit, quam ille deuotè satis suscepit. *APOLLONIVS:* Sicut confidero, per desiderium Eucharistiæ vterque istorum meruit spiritum prophetiæ. *CÆSARIVS:* Tantæ virtutis est illius desiderium, vt per spiritum quidam etiam reuelationibus illustretur, verbi causa.

CAPVT XLV.

Conuersus quidam de campo Sanctæ Mariæ, *Mariæ felt.* cum in quadam solennitate peteret a magistro suo licentiam eundi ad monasterium gratia communicandi, & ille non concederet, cæteris euntibus, ipse tristis remansit, habebat enim maximum desiderium communicandi. Eadem nocte & sequenti die omnia, quæ intra monasterium spiritualiter agebantur, diuinitus ei sunt relata: & licet absens esset corpore, spiritu tamen præsens fuit, communicans spiritualiter, etsi non sacramentaliter. Reuersis fratribus, ipse eis per ordinem indicauit, quis Missam maiorem celebrasset, quis legisset epistolam, quis Euangelium: similiter ad vigiliis, qui monachi, quas lectiones, vel quæ responsoria cantassent, cunctis mirantibus exposuit. *APOLLONIVS:* Quantum ex hoc loco conjicio, non benefaciunt, qui tam salubre desiderium impediunt. *CÆSARIVS:* Hoc verum esse, sequens narratio declarabit.

CAPVT XLVI.

Quædam religiosa virgo, sæcularis tamen, cum a sacerdote suo corpus Domini peteret, ille iratus cum indignatione respondit: Vos mulieres semper vultis communicare secundum libitum vestrum, & non dedit ei. Illa verò per totam Missam, & postea, diu in ore & in gutture suo tantam fessit dulcedine, vt nō dubitaret adesse totius dulcedinis auctore. Eadē virgo cu die quadā ex remoto defer-

ri videret corpus Domini, miri odoris sensit ex eo fragrantia, qua tanto plenius percepit, quanto sacramento plus approximavit. Gerlacus supprior noster hac mihi retulit, dicens se ab ore predictae virginis ea audiuisse. APOLLONIUS: Cum corpus Domini tantae sit dulcedinis, tantique odoris, miror quare solo eius esu corpora non sustententur. CAESAR. Corpus Domini licet ore percipiatur, magis tamen cibus animae quam corporis est, nec nobis incorporatur, sed Christo nos incorporat. At tamen quod corpus communicantis quandoque sustentetur illo, duplici tibi pandam exemplo.

CAPVT XLVII.

*Sacra
Eucha-
ristia e-
ciam cor-
pus com-
munican-
tis inter-
dum su-
stentatur*

Femina quaedam, sicut monachus noster Reinerus, quandoque Scholasticus sancti Andreae in Colonia, mihi recitavit, ex multa deuotione sepe solita erat communicare, quae quanto plus cibum caelestem coepit appetere, tanto amplius corporalem coepit fastidire: quod ubi sensit, ex permissione sui sacerdotis, singulis diebus dominicis communicauit. Cui cibus ille vitalis tantam contulit fortitudinem, ut sine omni esurie corporali proximam expectaret dominicam: hoc multo tempore actitans, gratiam sibi collatam predicto sacerdoti confessa est. Ille vero cum Episcopo loci rem tam mirabilem recitasset, timens Episcopus aliquid fallaciae esse in causa, sicut vit sapiens, respondit: Cum denuo venerit ad te, loco Domini corporis, hostiam ei porrigas non benedictam, per quam citius rei huius experieris veritatem. Quod cum fecisset sacerdos, femina tentatam se ignorans, mox ut domum rediit, tam vehementer esurire coepit, ut morituram se crederet, si non ocyus manducaret. Currens tamen prius ad sacerdotem, & eandem fame peccatis suis impurans, pedibus eius se prostravit, & gratiam diuinitus collatam sibi subtractam lachrymabiliter exposuit. Quod ubi ille audiuit, gaudius est valde, gratias egit Deo, qui facit mirabilia magna solus, & dedit ei verum Christi corpus, cuius virtuti mox omnis esuries cessit, & gratia subtracta accessit; *Episcopus*

scopus verò hæc audiens à sacerdote, & ipse Deū glorificauit. APOLLONIVS: Rem recitas valde miraculosam. CÆSARIVS: Si Helias propheta in fortitudine panis ordeacei ambulauit quadraginta diebus & quadraginta noctibus vsque ad montem Dei Oreb, quid miraris, si femina hæc incolumis potuit viuere pasta pane vitæ? Multiplex ex illo fortitudo est, non solum animæ, sed & corporis. Aliud habes supra exemplum de virgine de Quido, quæ præter Christi corpus nihil comedit, excepta vna quam fugebat, in distinctione septima capitulo vicesimo hoc reperies. Audi nunc rem satis gloriosam.

CAPVT XLVIII.

LVdovicus comes Loffensis, pater huius qui adhuc superest, etiã comiciam tenebat de Reinecke; cui propter ^{*.a. ab-} licentiam miles quidam ministerialis bene natus multas inferebat injurias, sua sibi ^{sentiam.} vsurpando, & homines ad comitiam pertinentes depradando: quod cum omnibus amicis suis comes conquereretur, & die quadam diceret cuidam nobili viro, qui ab eo bona tenebat: Quare mihi non capitis illum pradonem? Respondit: Bene eum caperem, si essem securus, quòd a vobis in corpore non læderetur. Quem cum accepta fide cepisset, comes sophisma faciens, protinus sepulcrum fieri iussit, in quo militem mollibus inuolutum sine pœna poni fecit, sicque terra opertum extinxit. Cuius cognati mox furentes, coram Imperatore Frederico, auctore huius, qui nunc imperat, contra præfatum virum nobilem, cum multa vociferatione, querimoniam deposuerunt, dicentes, quòd accepta pecunia comiti illum tradiderit. Cumq; Imperator fremeret, innocentem damnare volens, miles quidam honestus, ascenso scamno, loquendi licentiã petiuit & obtinuit; Domine, inquit, medietatem vix verborum audiuiſtis, si miles præſens eſſet, fortè bene se excusaret. Respondente Imperatore, Licentiam habeas adducendi eum: miles militem adduxit, qui cum per aduocatam plenè se excuſaſſet, inſtigantibus aduersariis, Imperator reſpondit: Verba ſunt, nō ſic pœnam

nam euadet. Resistente ei milite, qui illum adduxerat, & dicente, Domine, si eum lateritis, nunquam de cætero verbis vestris crederetur. Placatus Imperator aciecit: Modò liber abscedat, & si a me vel a meis poitea captus fuerit, traditionis pœnam exsoluet. Cumque vir nobilis venisset ad limen palatij, sciens longas regibus esse manus, stans & apud se deliberans, rediit ad iudicium, dicens: Domine non possum effugere manus vestras, tantum præsumo de mea innocentia, & de Dei misericordia, vt in instanti paratus sim me defendere secundum quod iustitia dictauerit: & cum sim nobilis, iuri meo cedo. Respondit Imperator, Modò loqueris sicut probus vir. Quæsitus est in parte aduersaria miles fortissimus, qui eum singulari duello impeteret; die verò altera vir nobilis, præmissa confessione, corpus Dominicum suscepit, sicque cum aduertario tuo, spem habens in eodem sacramento, circulum pugnaturus intrauit: quem cum ille, sicut vir validissimus, impelleret & propelleret, & venissent simul ante Imperatorem, audiente tam Imperatore, quam circumstantibus Principibus, pugil clara voce ait ad militem: Dic mihi, comedisti aliquid hodie: respondente illo, Etiam, corpus Domini mei comedi. Miser ille subjunxit: Etiam si diabolus comedis, hodie te prosternam. Vt autem pius Dominus sacramenti virtutem ostenderet, mox post verba blasphemiam vires blasphemio subtraxit, & suum militem aced roborauit, vt illum coram se minaret vt puerum, nec stare posset. Qui tandem se reddidit, sicque per eum Dominici corporis miles fidelis victoriam adeptus, cum multa gloria ad sua liber repedauit. Hæc nobis retulit Theodericus monachus noster, quandoq; comes in Wida, qui duello interfuit, & hæc, quæ dicta sunt, vidit & audiuit. Igitur sacra communio salus est & animæ & corporis.

CAPVT XLIX.

Miles quidam nobilis, terram habens & castra, apud prædictum Fredericum Imperatorem a multis accusatus est, quòd prouinciam spoliaret: quem

cum

cum sapius citasset, & non comparuisset, tandem pro-
scripsit, mandans suis, ut illum caperent. Qui cum la-
teret, non tamen minus rapinas exerceret, casu a quo-
dam ex officio captus, patibulo, secundum quod Im-
perator preceperat, appensus est. Tertia die miles qui-
dam prateriens, cum vidisset illum, ait seruo suo, Deus,
quam pulcher homo erat iste: Respondente puero:
Vir ille nobilis est consanguineus vester, accesserunt
propius, ut depositum sepelirent: ad quos ille de pati-
bulo clamauit: Deponite me, adhuc enim uiuo. Asti-
mantibus illis quia fantasma esset, subjunxit: Nolite
timere, quia homo Christianus sum. Depositus vero,
sic ait; Modicum obsequij ego peccator Deo impedi,
propter quod misertus est mei: singulis diebus tres o-
rationes dominicas cum totidem ueniis sancte Trini-
tati dicere consueui, angelica salutatione premissa:
quinque uero orationes, cum quinque ueniis, & Aue
Maria, quinque uulneribus Christi: simili modo una
orationem, id est Pater noster, angelo cui commissus
sum: item eodem modo unam corpori Christi, quod
singulis diebus conficitur per uniuersum mundum, qua-
tenus in fine uitae meae tanto muniri uiatice mererer.
Quod & Dominus mihi prestabit sua misericordia:
unde rogo, ut uocetis mihi sacerdotem, a quo illud sus-
cipiam. Qui cum uenisset, confessione premissa, co-
municauit, moxque spiritum emittens, ad eum, cui in-
corporatus fuerat, feliciter migravit: quem in cœmi-
terio sepelientes, tam grande miraculum diuulgaue-
runt ubique. APOLLONIVS: Bene iam ex hoc confide-
to, quod sacra communio salus sit mentis & corporis.
CAESARIUS: Quod salus sit mentis, habes exemplum
in distinctione 2. cap. 16. de milite Remensi, qui eius
esu punctus est ad poenitentiam. Quod uero salus
sit corporis, non solum exemplum est nobis praesens
miles, qui eius uirtute conseruatus est ne moreretur,
sed & subiecto plenius cognosces exemplo.

ANno præterito in Wide ciuitate Westualie, cum ancilla sacerdotis de domo seò exeret, & diabolus in forma cuiusdam, a quo amabatur, conspiceret, aspectu illius horrens, se signauit, & monstrum mox disparuit. Cui diabolus iterum apprensus ait; Si non fecisses hoc signum, domum viam non intrasses; quam cum vocaret, & illa exire tenuerit, subiunxit; Tolle vestem istam, erat enim stragulata. Quæ tam in voce quam in horrore diabolus intelligens, retrorsum cecidit, & sensum penitus amisit. Sacerdos verò hostiam, quasi pro remedio, mittenti in os eius non benedictam, cum nihil ei prodesset, digito saliuâ madefacto, corpus Domini tetigit; quæ cum in os misisset mulieris, mox illa sensum recepit, locuta est, & sana surrexit. Hæc apud nos Canonicus quidam Pramonstratensis recitauit, serens se eodẽ tempore fuisse in prædicta ciuitate. Prædictum miraculum audiui a quodam religioso Abbate nigri ordinis. Aduerte nunc quantum consequantur honores Christi corpus honorantes.

CAPVT LI.

*Honorã
tes S. Eu-
charistia
honorem
consequi
sur.*

Tempore schismatis inter Philippum & Ottonem, dominus Wido Cardinalis, aliquando Abbas Cisterciensis, cum missus fuisset Coloniã ad confirmandum electionem Ottonis, bonam illic consuetudinem instituit: præcepit enim, vt ad eleuationem hostiæ, omnis populus in ecclesia ad sonitum nolæ veniam peteret, sicque vsque ad calicis benedictionem prostratus iaceret. Præcepit etiã idem Cardinalis, vt quotiens deferendum esset ad infirmum, scholaris siue campanarius sacerdotem præcedens, per nolam illud proderet; sicque omnis populus, tam in stratis quam in domibus, Christum adoraret. Retulit eis eodem tempore casum satis miraculosum. Miles quidam in Francia fuit tantæ deuotionis, vt quotiescunque Christi corpus eleuari siue deferri videret, prostratus illud adoraret. Contigit vt die quadam vestibus suis pretiosis indutus intraret

ciuita-

ciuitatem, cumque platea, in qua equitabat, nimis effret lutoia, ex in prouiso obtutu habuit corpus Domini: quo uiso, moicum intra se deliberans, ait, Quid facies modò: si in tanta profunditate te protraheris, perdita sunt uesimenta tua hac delicata; si uerò non descendere, saluberrimæ consuetudinis transgressorem te semper accusabit cōscientia. Quid plura? praualescente deuotione, de equo proficiens, in lutum se misit, in quo flexis genibus, eleuatis manibus, Christi corpus adorauit. Et quia dulcissimus Dominus honorantes se non solum in futuro remunerat, imò etiã in præsentem nonnunquam rehonorat; hoc egit tua potentia, ut totius luti nec una quidem guttula uesimentis eius adhereret. Tunc equum cum multa admiratione reascendit, & ampliùs in fide confortatus, Deum glorificauit. Simile contigit cuidam religioſa femina in prouincia nostra. APOLLONIUS: Satis delector in istis miraculis. CÆSARIUS: Hoc etiam noueris, quia sicut Dominus sua sacramenta, ut prædictum est, honorantibus rependit honorem, sic blasphemantibus illa nonnunquam in præsentem pœnalem inducit infusionem.

CAPVT LII.

Non est diu, quòd quidam sub schemate religionis uenientes in diœcesim Coloniensem, *In sacrã Eucharistiã* in diuersis ecclesijs corpus Domini furati *frastrati* sunt: de reliquis uerò ornamentis, calicibus scilicet, *libris & bibis* sive indumentis sacerdotalibus, nulla eis cura *sphemantibus* fuit. Ex quibus unus in prouincia nostra deprehensus, & ubinam reliquisset corpus Domini requisitus, *panis* respondit; In lutum iactaui illud. Propter quod miser suspensus, proiectus est in cloacam inferni. In proxima uerò synodo a domino Engelberto Episcopo præceptum est, ut in omnibus ecclesijs diœcesis suæ, corpus Domini sub clausura seruaretur. A P O L L O N I U S: Quid est quòd hæretici hoc sacramentum tam uehementer persequuntur? CÆSARIUS: Quia fideles illud ante omnia uenerantur, & maximè honorant: idcirco hæretici, idem sacramentum corpo-

ris Christi, illis in odium, maximè execrantur. Multa in distinctione quinta, cap. 22. de errore hæreticorum dixisse me recolo, & fortè nimis, timeo enim aliquos inde posse scandalizari, sed quicquid ibi dictum est, sicut testis est mihi Dominus, dixi ad gloriam Christi atque catholicorum, & ad confusionem hæreticorum. APOLLONIVS: Satisfactum mihi fateor, quantum gratiæ mereantur dignè communicantes. CAESARIVS: Priùs tibi ex scripturis ostendam, quam periculosè & quàm grauitè peccent sacerdotes indignè conficientes.

CAPVT LIII.

Sacerdotes indignè Missam celebrantes, quàm grauitè peccent. 2. Reg. 6.

Sicut legitur in regum, Oza sacerdos, bobus recalcitrantibus, ad arcam, ne declinaret, manum extendit, & mox super temeritate eum Dominus occidit: dicitur eadem nocte fuisse cum vxore sua. Si sacerdos, accedens ad arcam figuralem subleuandam, ob iam dictam causam morte mulctatus est, quid putas pœnæ merentur sacerdotes adulteri & fornicarij, manibus verum Christi corpus tangentes? Si Ioannes, ut ait Augustinus, à pueritia in heremo conuersatus, in utero matris sanctificatus, ausus non fuit illum tremendum & reuerendum angelis Domini verticem tangere, quomodo tu peccator & pollutus, non dico verticem, sed totum Christum, Deum & hominem, non solum tangere, sed in ergastulo polluti corporis quasi includere & incarcerare præsumis? Multa alia contra malos sacerdotes proferre possem testimonia, sed magis te ædificant exempla.

CAPVT LIV.

IN Hademmare villa dicecesis Treuerensis cum quidam sacerdos, qui adhuc viuit, Missam celebraret, Theodericus monachus Eberbacensis, in hora sumptionis, carbones nigerrimos illum vidit mastificantem. Est enim idem Theodericus sacerdos simplex & reclusus, & multa ei diuinitus reuelantur. Existente me anno præterito cum Abbate meo in eadem villa, (habet enim domus de Eberbaco grangiam in eadem villa, & ad eam spectat diuina illic procurare) retulit nobis magister

gister grangiæ, dicens: Tantum pecuniæ oportet me dare iacerdoti prædicto, ne ecclesia diuinis careat: est enim homo vitæ peruersa ac luxuriosus, tres Missas frequenter in die celebrans. Cui Abbas respondit: Potius ei darem pecuniam ne celebraret: qui enim manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit. **APOLLONIVS:** Quid significat quòd carbones visus est manducare? Sumuntne mali corpus Domini? **CAESARIVS:** Sumunt, sicut & boni, sed tantum sacramentaliter. Carbonem ignis creat, & est carbo extinctus ignis nutrimentum: qui enim indignè Christi corpus tractat & manducat, gehennam sibi præparat, & nisi de tanta culpa paniteat, erit in combustionè, & cibus ignis æterni.

CAPVT LV.

Retulit mihi anno præterito Prælatus quidam religiosus, de partibus Frisiæ, rem nimis horredam de quodam sacerdote in eisdem partibus. Habet enim manus tam tremulas, vt corpus Domini non nisi per fistulam possit sumere. Die quadam, cum ex eius manibus sacramentum super terram cecidisset, timens ne ab aliquo possit videri, qui culpam proderet, timens etiam ecclesiæ suæ, plus quàm animæ, pede illud dicitur calcasse. **APOLLONIVS:** In omnibus Christi passionibus non legi talem contemptum. **CÆSARIVS.** Idcirco dicit Augustinus super illum locum; Dederunt in escam meam fel, de crucifixoribus eius. Quibus similes sunt indignè, inquit, sumentes & conficientes. Grauius enim peccant contemnentem Christum regnantem in cœlis, quàm qui crucifixerunt ambulanti in terris. Quòd verò ab eis conculcetur, alibi dicit; Conculcat Christum, qui libere peccat, & qui eo indignè participat. Ob huiusmodi excessus his temporibus grauissimè plagata est Frisia, sicut dixisse me memini in distinctione septima capitulo tertio, de pugile, qui corpus Domini sacerdoti de manibus excussit. **APOLLONIVS:** Si mali sacerdotes Christi corpus in altari, vt mihi videtur, crederent, nunquam talia præsume.

sumerent. CÆSARIUS: Quidam credunt, quidam nō credunt: vt enim taceam de malis, de bonis sacerdotibus tibi referam exemplum.

CAPVT LVI.

Non credentes veritatem S. Eucharistia.

Colonix in ecclesia sancti Andree Canonicus quidam extitit, ordine sacerdos, arte medicus, Petrus nomine. Cum die quadam, quidā ex eius concanonicis infirmus, eo præsentē esset communicaturus, & ei sacerdos diceret: Credis hoc esse verum corpus Domini, quod natum est de virgine, & pro te passum in cruce? Illeque responderet, Credo: Præfatus Petrus vtrorumque verba notans, expauit. Postea solus conueniens Euerhardum Scholasticum ecclesie, qui & ipse communioni intererat, ait: Interrogauit sacerdos infirmum illum bene? Et respondit ille; Etiam, bene, inquit, qui aliter credit, hæreticus est. Tunc Petrus ejulans, pectusque tundens exclamauit, dicens: Væ mihi misero sacerdoti, quomodo hætenus Missas celebraui? nam vsque ad hanc horam putabam speciem panis & vini post consecrationem tantum esse sacramentum, id est signum & representationem Dominici corporis & sanguinis. Postea vero ad deletionem eiusdem ignorantie, que nimis erat crassa, in honore beatæ Mariæ Magdalene in Stollgingasse & capellam & hospitale, in quibus nunc habitant Prædicatores, ædificauit. Si verò sacerdos literatus, & bonæ admodum vitæ, sic errare potuit, quid dicam de idiotis & malis? APOLLONIUS: Si Christus in altari tam à malis quam à bonis tractatur & sumitur, puto quòd malos valde indignè respiciat. CÆSARIUS: Respectus Christi non potest esse sine misericordia, sed secundum subsequens exemplum, quod periculosius est, faciem ab eis auertit.

CAPVT LVII.

De indignè Missam celebrantibus.

Sacerdos quidam, cum Missam diceret, & Christi corpus in manibus haberet, quidam ex circumstantibus in manibus eius puerum vidit, facie ab eo auersa: quod vbi agnouit, auersionem eandem merito peccatis suis imputans, turbatus est, ita vt dicere pos-

posset cum Psalmista: Auertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus. Spero quòd postea vitam suam emendauerit. Quibusdam etiam sacerdotibus indignè conficientibus pius Dominus sacramentum subtrahit, ne sibi ad iudicium sumant.

CAPVT LVIII.

Quidam sacerdos, Ervvinus nomine, Colonię in ecclesia beati Petri Apostoli ad altare sanctę crucis Missas celebrare consuevit: hic cū die quadam post transubstantiationem hostiam deponeret, de altari rotabatur: quam cū vbique circa altare quæreretur, & populus cu eo, nō est inuenta. Haud dubium, quin per manus sanctorū angelorum perlata sit in sublime altare Dei, ne sacerdos luxuriosus eā sumeret ad suam damnationem: habebat enim concubinam suam manifestè. Simile habes in distinctione secunda capitulo quinto, de sacerdote cui columba ob fornicationem sacramentum tulit. Alij sunt sacerdotes circa sacramentum altaris tam negligentes, & tam indeuoti, vt ex consuetudine conficiendi, corpus Domini à cibis aliis non discernant.

CAPVT LIX.

Abbas Daniel de Sconauia, cū Prior esset apud nos, sicut ipse nobis retulit, celebrandi gratia capellam sancti Reinoldi, quę sita est iuxta ecclesiam sanctorum Apostolorum in Colonia, intrauit: qui cū sacerdotalibus fuisset indurus, & populus ad audiendam Missam per nolam conuocatus, cū calicem præpararet, particulam crudę carnis illi intrinsecus reperit adhaerentem. Territus valde, cū deliberaret vtrū sibi esset celebrandum vel cessandum, populum timens scandalizare, si vestes exueret, panē calici superposuit, vinum & aquam infudit, sicque celebrans, totum simul sumpsit. Dicta missa requisit ab inclusa, cui calix commissus fuerat, quis nouissimè in eodem calice celebrasset: quę respondit; Dominus talis, nomine eum designans. Erat enim dictę ecclesię sanctorum Apostolorum Canonicus sacerdos secularis nimis, modicum vel nihil habens religiositatis.

tis,

nis, deuotionis, siue diuini timoris. Ego puto me eisdem Missæ interfuisse. Confessus est nobis præfatus Daniel, etsi tunc non mihi, nunquam se in aliqua Missa tantum habuisse consolationis, antea vel postea, quantum in illa. Postea cum idem Bertolphus hospitaretur apud nos, Abbas noster negligentiam ei recitauit, sed nescio qualiter Deo satisfecerit. APOLLONIVS: Melius esset tam miseræ vitæ sacerdotibus, de qualibus supra dictum est, tacitis verbis, & remota intentione, tantum simulatione celebrare, quam corpus Domini conficere, & sumere ad iudicium sibi. CÆSARIVS: Plus istos quædam autoritas dicit peccare, quia nihil simulatoriè, nihil prestigiosè, vel aliter quam institutum est in ecclesia, in hoc sacramento fieri debet. Idem sentiendum est de his, qui sine ordinibus celebrant, & more sinearum alios imitantur. APOLLONIVS: Vnde hoc probas? CÆSARIVS: Ozias Rex Iuda, cum ex nimio feruore deuotionis officium sacerdotale sibi usurparet, à Domino lepra percussus est. Non puto quin multi sub eo essent mali sacerdotes indignè offerentes, qui tamen puniti non sunt. Sicut enim secundum quantitatem & qualitatem culpæ quantitas & qualitas pænæ moderantur: ita è contrario, ex pænâ cognoscitur culpa: audi de hoc recens exemplum.

CAPVT LX.

*Missam
dicentes
non ordi-
nati sa-
cerdotes,
penitentia-
rum.*

Sicut mihi narrauit suprascriptus Daniel, clericus quidam quando Parisijs studuit, horrendum factis spectaculum in ecclesia sanctæ Mariæ Dei genitricis populo præbuit: Nam sacer ignis penè manus eius deuorauerat: quem secretiùs cum campanarius interrogasset, cuius esset ordinis, & ille respondisset, Sacerdotij, subiunxit: Nunquam sacro Chrismate manus istæ perunctæ sunt. Sentiens ille spiritu prophético se deprehensum, confessus est culpam. Quantum Christo tanta præsumptio displiceat, sequens exemplum manifestat.

CA

DIaconus quidam Steiueldensis, de ordine Præmonstratensi, Gerhardus nomine, apostatans, circa quatuor tempora se ordinem sacerdotalem suscepisse finxit, & Colonia in Basilica Sæcti Michaelis, quæ in porta Martis posita est, quasi primam Missam, instruente eum sacerdote, miserimus celebravit. Ego eidem Missæ tunc scholaris interfui, & multas recepit oblationes: confessus est postea sacerdoti, qui ei astitit, a quo ego audiui, quòd quotiens se vertit ad populum, crucifixum contra se stantem viderit lachrymantem: est enim imago eadē antiqua, & sculpta, magna satis. Nam pius Dominus, qui olim fleuit super malitia ruiturę ciuitatis Ierusalem, etiam de præsumptione tanta lachrymari dignatus est. Ex lachrymis verò imaginis Christi, confiderans magnitudinem culpæ, pœnitentia ductus, sedem Apostolicam petijt, & in eadem via vitam finiuit. Hæc dicta sufficiant de sacerdotibus indignè conficientibus. De indignè sumentibus aliqua tibi dicā exempla.

Luce 19.

IN Exodo præcepit Dominus agnum paschalem comedi assum igni, & cum lactucis agrestibus, renibusque succinctis: si de agno figurali per significationem hæc percepta sunt, quomodo aliquis audebit accedere ad esum veri agni, sine igne charitatis, sine amaritudine cordis, & castitate corporis? Nicodemus attulit myrrhæ & aloës quasi libras centum, & inuoluit Dominum in sindone munda, & post sepeliuit in monumento nouo, in quo nondum quisquam positus fuerat: & tu quisquis in peccatis es, sine myrrha & aloë, id est sine amaritudine pœnitentiæ, cordisque contritione, Dominum in sepulchro fœtido reponis? Agnus paschalis decima die mensis tollebatur, & quarta-decima die immolabatur: per quod ostenditur, quòd non debet accedere ad Eucharistiam, nisi qui impleuerit præcepta decalogi, & præcepta quatuor Euangeliorum. Audi nunc quid mereantur indignè communicantes.

De indignè cõmunicantibus.

Exod. 12

Ioan. 19.

Matt. 27

Exod. 12

IN Hemmenrode Conuersus quidam fuerat nomine Wiricus, hic ante conuersionem male uixerat, & in ordine modicum se emendauerat. Die quadam cum iret ad sacram communionem cum ceteris fratribus, in hora illa, qua ei sacerdos corpus Domini porrigebat, alius quidam Conuersus religiosus uidit in os eius mitti non sacramentum, sed carbonem nigerrimum. Rationem supradictam, cap. 54. hic assigna de sacerdote de Hadenmare. Quosdam Dominus corpus suum sumere non sinit, ut culpam eorum manifestet.

CAPVT LXIV.

Vix duo anni sunt elapsi, quod Conuersus quidam de ordine nostro infirmatus est grauiter in Pictauiā domo, quæ dicitur Fumoringeus: cuius confessionem cum Abbas audiisset, cumque satis diligenter ad emendationem conscientie monuisset, allatum est ei corpus Domini: quod quidem aperto ore suscepit, sed os ad masticandum claudere non potuit. Mirantibus uniuersis, qui aderant, sacerdos sacramentum extrahens, alteri dedit infirmo, quod ille deuotè satis sine omni suscepit impedimento. Non multo post Conuersus idem mortuus est, & causa salutem eius impediens declarata est: nam quinque solidi, non argentei, sed ærei, cum esset abluendus, circa eum inuenti sunt, non autem ei licuit habere pecuniam. Et glorificauerunt Deum videntes hæc: ad mandatum uerò Abbatis in campo sepultus est, & super eum iidem solidi projecti, dicentibus omnibus qui aderant: Pecunia tua, quam clam nobis contra professionem tuam possedisti, tecum sit in æternam perdicionem. Hæc cum idem Abbas recitasset in proximo capitulo generali, subjunxit: Et ut sciatis nullam fuisse infirmitatem in causa, quare corpus Domini sumere non posset, eadē die gallinam integram uitæ gratia comedit. Æstimo tibi iam satisfactum, quod sub specie panis sit uerum corpus Christi, & sub specie uini post consecrationem uerus sanguis Christi, & quod dignè conficientes as-
que

que sumentes mereantur gratiam, indignè verò culpam. APOLLONIVS: Etiam si de his dubitarem, amodo dubitare non possem. CÆSARIVS: Dicam tibi in fine nunc huius distinctionis, quantum Deo placeat, si mundè & sollicitè fiant, quæ tanto sacramento fuerint necessaria.

CAPVT LXV.

Circa hoc biennium iuxta Coloniã, in villa quæ Belle vocatur, gestum est quod dico. Die quadam, cum sacerdos Missam celebraret, & dicto Evangelio, vt secularibus mos est, ministrante scholare, hostiam patenæ superpositam, super corporale locasset, illa mox resiliuit. Putans hoc sacerdos casu accidisse, neque hostiam bene locatam, denuo eandem superposuit, quæ remotiùs eo intuen-
Munda esse debere, & diligenter parari, quoad S. Euchari- stiam per- tinent.

te resiliuit, quam priùs: cumque tertio id tentasset, quasi turbine impulsa, projecta est de altari. Quo viso, territus est valde, & se tanto ministerio indignum reputans, præcepit scholari, vt eadem hostia reseruata, aliam superponeret, quam & consecrauit. Dicta verò Missa, tollens secum hostiam prædictam, Coloniã prope-
 rauit, inueniensque Priores apud sanctos Apostolos, hostiam eis ostendit, quid de ea actum sit recitauit. Cunctis causam mirantibus, vnus clericorum, hostiã contra lucem leuans, maculam in ea contem-
 platus est: quã cum in aspectu multorũ fregisset, cimex, qui vulgo pediculus parietinus dicitur, apparuit in ea decoctus: & glorificauerunt Dominum omnes qui aderat. Haud dubium quin à sanctis Angelis rejecta est, qui non sunt passi, vt panis tam foetido vermiculo corruptus, per ministerium sacerdotis, transiret in corpus Domini sui. Hellewicus Prior montis sanctæ VValburgistatur, se eandem hostiam vidisse: sacerdos ad-
 huc viuit, qui mihi minùs credit, interroget illum. Vides quanta sit negligentia sacerdotum nostrorum? Olim sacerdotes legales, ad panes propositionis, agros ipsi excolebãt, seminabant, triturbãt, molebãt, pinsebant, panes formabant, & coquebant; erantq; de similia mundissima: atramen in illis panibus, sola erat

Pp. figura.

figura. Heu modò panes, sub quibus est veritas, id est corpus Christi post consecrationem, modò pinsunt, formant, & coquunt negligentes vxores campanariorum, & ideo tales eueniunt negligentia. Vnde cum Abbas noster die quadam celebraturus esset missam in quadam ecclesia, & essent hostia nigerrima, ait campanario: De quo grano sunt hostia ista? Respondente illo: De auena. Noluit celebrare, valde arguens illum dixit, quòd nihil ibi fieret. APOLLONIVS: Quid sentiendum est de spelta? CÆSARIUS: Requisitus de hoc dominus Papa Honorius per litteras cuiusdā Abbatis ordinis nostri, respondit, speltam magis pertinere ad hordeum, quam ad triticum. De corporali verò tibi etiam referam exemplum.

CAPVT LXVI.

IN domo quadam sanctimonialium, cum custos cœnobij eiusdem, femina religiosa, die quadam corporale lauisset, iuuenula quædam, quæ ei ad solatium fuerat deputata, cum ea lorum extendit ad siccandum, ad cuius tactum, mox macula sanguinis apparuit; qua visa, custos iterum corporale lauit, & maculam abluuit, sed mox vt iuuenula manum apposuit, mox eadem apparuit. Delatum est miraculum ad magistram, iniunctæ sunt orationes, reuelata est causa, quæ sita est, & inuenta. Fuerat enim imprægnata occultè, & ideo tactu corporalis indigna. Quæneum Deo mundæ manus placeant ad idem ministerium, sequens declarat exemplum.

CAPVT LXVII.

GOdescalcus de Volmunsteyne, cuius supra meminimus, cum die quadam corporale cum sacrista nostro extendisset ad poliendum, illudque per medium rupisset, custos illud complicans in theca reposuit; postea autem illud explicans, cum integrum reperisset, miratus est valde, sanctitati prædicti sacerdotis illud adscribens. Quantum gratia in excitatione vnus corporalis meruerit virgo de Quiden, habes supra in distinct. 7. cap. 20. Igitur pascha nostrum immolatus est Christus. Ipse enim verus est agnus, qui abstulit

abstulit peccata mundi. Sine esu huius agni, securi nō egrediemur de Ægypto, id est, de hoc mundo. Differentia & modus comestionis ventilata sunt, sic illum comedere studeamus, vt eius virtute, de deserto nostre religionis, peruenire valeamus in terrā veræ promissionis, in quā per ipsum & cum ipso vltimum & æternum pascha celebrare mereamur. Amen.

FINIS LIBRI NONI.

CAPITA LIBRI

DECIMI.

- Q**uid sit miraculum, à quo vel à quibus fiat, seu in quibus, quæ etiam sit causa miraculorum, cap. primum.
- De *Vincentio*, qui infra vnam horam ab Ierusalem translatus est in diocesim Leodiensem, cap. 2.
- De monacho idiota, qui in somnis accepit scientiam prædicandi, cap. 3.
- De clerico, qui per minutionem sanguinis scientiam litterarum perdidit, & rursus accepit eandem anno reuoluto, sanguinem minuendo, cap. 4.
- De Conuerso Eberbacensi, cuius tactu infirmi sanabantur, cap. 5.
- De monacho contemptore temporalium, cuius tactu vestimentorum infirmi sanabantur, cap. 6.
- De rustico in Heymersbach, fornaci incluso, & per sanctum Iacobum liberato, cap. 7.
- De Abbate, qui in charitate à monacho suo admonitus carnes comedit, cap. 8.
- De monacho, qui carnem fœtidam capit comedere, cum Abbatu suo obedire noluit ad esum carniū, cap. 9.
- De femina à demonio liberata, & ab eodem ob inobedientiam contracta, cap. 10.
- De demone, quem Albertus Scodehart ioculariter eiecit, cap. 11.